ԹԻՒ 7722 17 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1911 ՇԱԲԱԹ

30 Septembre 1911 N. 7722

نومرو ۷۷۲۲ ۱۷ ايلول ۱۳۲۷ جمعه ارتسى

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՏԷՐ եւ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ-ՂԱԼԱԹԻԱ

آره‌ولك
يومى وسياسى غزته
صاحب امتياز ومديرى قره‌كين بوياجيان
درسعادت — غلطه
ابونه فيأتلرى پوسته اجرتيله برابر ولايات ايچون سنه‌لكى ۱۰۰ آلتى آيلغى ٥٤ غروشدر .

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

		Տարեկան	Վեցամս.
Գաւառներու	համար	100	54
Արտասահման	»	85	20 Ֆր.

نسخه‌سى ۱۰ پاره

10 ՓԱՐԱ.

آره‌ولك
AREVELK
Journal arménien
DIRECTEUR - PROPRIÉTAIRE
K. BOYADJIAN
CONSTANTINOPLE-GALATA

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ՝ Ե. ՕՏԵԱՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1883ԻՆ FONDÉ EN 1883 تاريخ تأسيسى ۱۸۸۳ . بازار ايرتسندن ماعدا هر كون نشر اولنور .

ԱՓՐԻԿԵԱՆ ՏՐԻՊՈԼԻՍ

Ափրիկեան Տրիպոլիս որ այս օրերս շատ կը զբաղեցնէ կառավարութիւնը և լրագիրները անծանօթ երկիր մը կրնայ համարուիլ ոչ միայն մեզ Պոլսեցւոց այլ և համայն Թուրքիացւոց համար։ Այդ ափրիկեան երկիրը, բացի վարչական աննշան յարաբերութիւններէ, հաղորդակցութեան մէջ չէ Թուրքիոյ հետ, և շուրջ ութ կամ տասը տարիէ ի վեր օսմանեան դրօշ կրող նաւեր երթեւեկութիւն չեն կատարեր Պոլսոյ և Տրիպոլսոյ միջեւ։ Այս վերջինը սերտ հաղորդակցութիւն ունի մանաւանդ Իտալիոյ, Թունուզի, Ճէզայիրի և Գաղղիոյ հետ կանոնաւոր շոգենաւային գիծերով։ Եւրոպացիք հոն աւելի շահ ունին քան մենք։ Կ'արժէ արդէն որ ընթերցողաց համառօտ ծանօթացնենք այդ երկրին անցեալն ու ներկան։

Տրիպոլսոյ երկիրը կ'երկարի Միջերկրականի եզերքը Եգիպտոսի և Թունուզի մէջ և կը ձեւացնէ ընդարձակ ծովախորշ մը. ցամաքին սահմանները հարաւէն կ'երկարին Սահարայի կողմերը, մինչեւ Գաղղիացւոց իշխանութեան տակ գտնուող երկիրները։ Տարածութիւնը կրնայ հաշուիլ երբ մէկ միլիոն քառ. քիլոմեթր և բնակչութեան թիւր մէկ կամ առաւելն մէկ միլիոն երկու հարիւր հազար։

Արեւելեան մասը որ կ'անուանուի Բարկա կամ Պէնկազի, հնոց Կիւրենական կամ ծովային Լիբիան է. բլրագեղ, գեղածիծաղ և բարեբեր երկիր հիւսիսային ծովափնեայ կողմը, իսկ անապատային ներքին մասերը։ Պէնկազի կ'անուանուէր նաև Պենտապոլիս իր հինգ ծանօթ քաղաքներուն համար։ Այս երկիրը Աղեքսանդրէ յետոյ անցաւ Պտղոմեանց և յետոյ Հռովմայեցւոց, անոնցմէ ալ ունեցաւ բուն Տրիպոլսոյ բախտը, այսինքն Վանդալներու արշաւանքէն յետոյ, անցաւ պահ մը բիւզանդեան կայսրութեան Յուստինիանոսի ժամանակ, և յետոյ 670ին Արաբացւոց։

Արեւմտեան մասը որ կը կազմէ բուն Տրիպոլսոյ երկիրը համանուն քաղաքին անուամբ աւելի տափարակ երկիր մըն է, ուր կը գտնուին շատ մը բարեբեր ովասիսներ և միանգամայն ընդարձակ աւազուտ անապատներ։ Այս երկիրը անցաւ նախ Կարքեդոնացւոց, յետոյ Հռովմայեցւոց. Յուստինիանոս զայն գրաւեց վերստին 534ին, յետոյ Արաբացիք 670ին նուաճեցին Խալիֆայի օրով։ Երկիրը երկար ատեն մնաց Ֆաթիմեանց իշխանութեան տակ, մասամբ անկախ էմիրներու իշխանութեան տակ։ Տասն և հինգերորդ դարուն Սպանիոյ Ֆերտինանտ թագաւորը զայն գրաւեց և Կարոլոս Ե. զայն տուաւ Մալթայի ասպետաց։ Սինան փաշա և Տորղուտ Րէիս (*) գրաւեցին զայն, ինչպէս նաև Պէնկազի, Մեծն Սիւլէյմանի ժամանակ և երկիրը անցաւ օսմանեան պետութեան։ Ահմէտ պէյ Քարամանլի որ երկրին պէյը կամ կուսակալն էր ապստամբեցաւ 1714ին Ահմէտ Գ.ի օրով, ռուսական պատերազմներու ժամանակ, և այնուհետեւ Տրիպոլսոյ իշխանութիւնը մնաց Քարամանլիի ցեղին մէջ, իբր հարկատու օսմանեան կայսրութեան մինչեւ 1835։ Նոյն տարին Սուլթան Մահմուտ Բ. օգուտ քաղելով պետութեան մէջ տիրող անդորրութենէն Ափր. Տրիպոլիս ղրկեց Մուսթաֆա Նէճիպ փաշան որ կարողացաւ առանց կռուի գերի վարել Սիտի Ալին, Քարամանլիի վերջին պէյը։ Այդ ժամանակէն ի վեր Բ. Դուռը ուղղակի կը կառավարէ Տրիպոլսոյ նահանգը Կ. Պոլիսէն ղրկուած կուսակալներով։

Երկրին հարաւային մասը որ կ'անուանուի Ֆիզան (հնոց Ֆիզանեան) կը բաղկանայ շատ մը ովասիսներէ որոց մէջ կը տարածին աւազուտ անապատներ։ Ֆիզան կը գտնուի Ափրիկէի ներսերը երթեւեկող կարաւանաց մեծ ճանապարհին վրայ և կեդրոնն է Գահիրէ, Տրիպոլիս, Թունուզ և Կաւժէս երթեւեկող կարաւանաց։ Այս երկիրն ալ պահ մը անցած է Հռովմայեցւոց և յետոյ Արաբացւոց։ Ֆիզան երկար ժամանակ անկախ իշխանապետութիւն մը եղած է և միայն հարկ վճարած է Տրիպոլսոյ պէյերուն։ 1811ին Մէհմէտ-էլ-Մուքրի հարկ պահանջելու դիտմամբ երթալով Ֆիզան ջարդեց տեղացի իշխանին ընտանիքը և այդպէս գրաւեց երկրին գլխաւոր քաղաքը Մուրզուքը։ Այնուհետեւ Ֆիզան դարձեալ անկախ եղաւ և վերջին ժամանակ միայն Տրիպոլսոյ կուսակալները կարողացան իրենց իշխանութեան տակ առնել երկիրը։

Տրիպոլսոյ, Պէնկազիի և Ֆիզանի բնակիչները կը բաղկանան մեծաւ մասամբ Քապիլ անուանեալ բնիկ ցեղերէ, բուն Արաբացիներէ, Հրեաներէ, փոքրաթիւ քաղաքաբնակ Թուրքերէ և օտարներէ որք ընդ մեծի մասամբ Մալթացի և Իտալացի են։ Քապիլները և Արաբները մասամբ վրանաբնակ, մասամբ քաղաքաբնակ և գիւղաբնակ են, աւելի կը հպատակին իրենց ցեղապետներուն և շէյխերուն քան կուսակալին և կառավարիչներուն։ Արաբացւոց արշաւանքէն առաջ տեղացւոց մէջ կային շատ քրիստոնեաներ որք կամ իսլամացան կամ անհետացան։

(Շարունակելի) Ա.

(*) Սինան փաշա որ կ'անուանուի Բօճա Սինան փաշա կրօնափոխ Իտալացի մըն էր. իր քաջութեամբ և հմտութեամբ բարձրացաւ վեզիրութեան Մեծն Սիւլէյմանի օրով և յետոյ պետութեան մէջ մեծ դեր կատարեց Սէլիմ Բ., Մուրատ Գ. և Մէհմէտ Գ.ի ժամանակները։ Սինան փաշա նուաճեց Եէմէնը որ ապստամբած էր, գրաւեց Թունուզը և անկէ վտարեց Սպանիացիները։ Մեծ զօրավար և հմուտ վարչագէտ՝ թողած է շատ շէնքեր, ինչպէս մզկիթներ, մէտրէսէներ, իմարէթներ, կամուրջներ Ռումէլի, Ասիա, Սուրիա և Եգիպտոս։

Տորղուտ Րէիս զոր Եւրոպացիք կ'անուանեն Տրագուտ՝ Սայրնի կողմերէն էր և նախապէս սպասաւոր ծովահէններու քով։ Հետեւելով Պարպարոսի (Հայրէտտին փաշա) օրինակին նշանաւոր հանդիսացաւ ծովահէնութեամբ և Իտալիոյ եզերքներուն վրայ կատարած ասպատակութիւններով և այնպէս բարձրացաւ Մեծ Ծովակալի աստիճանին Սիւլէյման Մեծի օրով։ Գերի ինկաւ 1550ին Տօրէայի ձեռքը, գերութենէ փախաւ և 15 նաւերով միացաւ օսմանեան նաւատորմիղին 1565ին Մալթայի առջեւ, ուր պաշարման միջոցին սպաննուեցաւ ռումբի հարուածով։

ԳԵՂԵՑԻԿ ԷՋԵՐ

ՓՈՔՐԻԿ ՁԵՌՔԸ

Ո՜ սպիտակ ձեռք որ դէպ ինծ կուգաս, մերթ թեթեւ և զուարթ, մերթ հանդարտ և ծանր, մերթ մեղմ և արագ շարժումներով, գրեթէ միշտ անբացատրելի, ո՜ սպիտակ փոքրիկ ձեռք որ կը թուիս ըլլալ միակ գեղեցկութիւնը և թերեւս զօրութիւնն ես, որ կը թուիս ըլլալ պարզութիւնը միայն, և թերեւս կը ծածկես քու մէջ ամբողջ գաղտնիք մը։

Ո՜ կանացի ձեռք որ կը յառաջանաս դէպ ի հոգիս և զգայարանքներս, ինչ կը պարունակես քու մէջ։ Սրտիս և կեանքիս վրայ ինչ պիտի թողուս, ուղեղիս և արեանս մէջ ինչ պիտի ձգես քու զգուանքներէդ կամ հարուածներէդ։ Իմ մէջ ինչ ուժեր պիտի արթնցնես և կամ ինչ ուժեր պիտի ջնջես։ Արցունքնե՞ր թէ ժպիտներ պիտի շնորհես ինծ, ո՜ կանացի սիրուն ձեռք, քրոջ մը, սիրուհիի մը, բարեկամուհիի մը, ընկերուհիի մը, կամ թշնամիի մը ձեռքն ես դուն։ Ինչ տեսակ սէր կը բերես ինծ։ Այն սէրը որ կեանք կուտայ թէ այն որ մահ կը պատճառէ։

ՏԻԿԻՆ ՄԱԹԻԼՏ ՍԷՐԱՕ

Թարգմ.
Մ. Գ. ՄՕՁԵԱՆ

«آسايش بركمالدر»

«طنين» جريده‌سنك مخابرينه برجواب

۱

ماليه ناظر سابقى جاويد بكك اجرا ايتديكى آناطولى سياحتى وبتليسده ايراد ايتمش اولديغى نطق ملابسه‌سيله يازديغمز ايكى مقاله «طنين» مخابرى احمد شريف بكك نظر دقتنى جلب ايده‌رك، جريدهٔ مذكوره‌نك صوك ايكى نسخه سنده، مقاله‌لريمزه مفصل برجواب قلمه آلمشدر.

حال حاضرده ارمنيلرك نه حس ايتدكلرينى ونه‌كى بيان فكر ايتدكلرينى، «آره‌ولك» و «آزادامارد» غزته‌لرينك تركجه قسمندن، عموم تركجه‌يه آشنا اولانلر مستفيد اولاجغى درميان ايله بيان ممنونيت ايتمكده‌در.

يالكز، «آره‌ولك» و «آزادامارد» غزته‌لرينك تركجه قسملرنده دائما اويله نشريات درج ايدلمكده ايمش‌كه انسان بونلرى اوقويه‌رق، آناطولى‌ده ارمنيلرك حياتى تحمل فرسا برحالده اولديغى ظننه ذاهب اولورمش وشريف بك بو جهتلرى شايان تعجب بوليور زيرا طنين مخابرينه نظراً حقيقت حال ظن ايدلديكى قدر دكل ايمش؛ بزده مخابر مومى اليهك پك زائد اولان تعجبنه تعجب ايديورز.

صكره، جاويد بكك سرعتله ايتمش اولديغى سياحتدن، مملكتك احوالنى ايجه تدقيق ايتمكه وقت بولاماديغنه دائر، يازدقلريمزه جواباً: مملكتى واونك مرضلرينى لزومى وجهله تدقيق ايدوب آكلاديغنى سويله‌يور. بزده شوسوزلرك صحيح اولمه‌سنى تمنى ايدر ايدك، فقط اودرجه سريع برسياحتدن بوشيئك قابل اوله بيلديكنه هيچ اينانمايز.

لكن شريف بكك بووبشقه جوابلرى اودرجه جالب دقت اولمايوب، مومى اليهك بتليسده سويله‌ديكى نطقك برقسمى شايان اهميت بولنديغندن بونى تدقيق ايتمك ايسته‌يورز.

جاويد بك مذكور نطقى ايراد ايتديكى اثناده بيكلرجه سامعون موجود اولمشلر، وبونلر ميانده جاويد بكك «مملكتده آسايش بركمالدر. چونكه كنديسنه بتليسه قدر هيچ برشى تصادف ايتمه‌مش» سوزينى قلمه آلان «آزادامارد» مخابرى دخى بولنمشدر.

«طنين» مخابرى اولمق صفتيله جاويد بك ايله سياحت ايتمش اولان احمد شريف بك، نطقك سويلنديكى زمان ناطقه پك يقين بولنديغندن، اونك سوزلرينى لغت بلغت يازمغه قولايلغى اولديغنى سويله‌يوب، جاويد بكك شويله‌جه ادارهٔ كلام ايتديكنى درميان ايديور.

«ارضرومدن بورايه قدر (نطقى ايراد ايتديكى يربتليس) اك مدنى مملكتلره معادل برامنيت وآسايش كوردم»

شريف بك ايلك مقاله‌سنه، ختام ويرديكى زمان سويله‌يوركه، «آره‌ولك»ك مقالهٔ مذكوره‌سنى يازان محرر، جاويد بكك شوايكى سوزلرينك فرقنى برآره‌يه كتيره‌رك محاكمه ايتسون ديوب، بزم ويره‌جكمز حكمى كنديسى قبول ايده‌جكنه حاضر اولديغنى سويله‌يور،

رفيق محترممزه بزه قارشى اولان امنيتندن طولايى بيان تشكر ايده‌رك مذكور ايكى سوزلرى برآره‌يه كتيرمكه مسارعت ايديورز.

اولا: «آزادامارد» مخابرينك يازديغى «مملكتده آسايش بركمالدر، چونكه بتليسه قدر بكا هيچ برشىء تصادف ايتمه‌دى.»

ثانياً: طنين مخابرينك تصحيح ايتمش اولديغى. «ارضرومدن بورايه (بتليسه)، قدر اك مدنى مملكتلره معادل برامنيت وآسايش كوردم.

شمدى، جاويد بكك «آزادامارد» مخابرى كبى سويله‌مديكنى تصور ايده‌رك ــ كه بز اوكا استناداً مقاله‌لريمزى يازمش ايدك ــ عينى شريف بكك سويله‌ديكى كبى نطقك قسم مذكورينى تلقى ايتمش اولسه‌ق، شق اولى دها وخيم يوقسه شق ثانيى بزدخى بوجهتى حكم ايتمكى شريف بكك محاكمه‌سنه توديع ايده‌رز.

ظنمزه نظراً شريفك تصحيحى:

«قاش ياپار ايكن كوز چيقارمق» ضرب مثلنى اكديريور.

زيرا «كنديسنه برشى تصادف ايتمه‌ديكنى سويله‌يه‌رك مملكتك آسايشى بركمالدر» ديمسى، ارضرومدن بتليسه قدر امنيت وآسايشك اك مدنى مملكتلره معادلدر» ديمكدن برآز دها موافق ومعتدل اوله‌بيلير ايدى.

فى الحقيقه شايد جاويد بك بيكلرجه سامعون حاضر بولنديغى حالده، بويله ادارهٔ لسان ايتمش ايسه زياده‌سيله تأسف ايده‌رز.

چونكه بوحالدن استدلال اولنوركه ارضرومدن بتليسه قدر يايلمش ولايتده واقع اولوب اعلان مشروطيتدنبرو بتون مطبوعاته عكس ايدن جنايتلر قتللر، غصبلر، محاكمه انتظامسزلغى، طرفكيرلكلر، ضابطه‌نك ارتكابلرى قانونشكستلكلرى جاويد بكك كوزينه هيچ كورنميوب، اك متمدن ممالكك امنيت وآسايشى كبى تلقى ايدلمشدر.

شوسوزلر بتليس ولايتى مركزنده سويلنمشدر، اويله برولايت كه حدودلرنده خيوط وديكر جهتلرده ارمنيلره ايقاع ايدلين پك معلوم قتللر وقوعبولمشدر، واويله كيمسه‌لر مواجهه‌سنده جاويد بك شوسوزلرى ايراد ايتمشدركه اونلر ميانده طبيعى جنايات مذكوره‌يى ايقاع ايدنلر وياخود ايتمكه تشويق ايدنلر دخى موجود اولوب، ژون تركلرك اك مهم برصفتى، هپسندن حريتپرورى بولنان جاويد بكك، قتللر، جنايتلر، وتسلطلر ايله جريحه‌دار اولمش ارضروم وبتليس محيطلرينى اك مدنى ممالك درجه‌سنده امنيت وآسايش حالنده بولمقده اولديغنى علناً بيان ايتديكنى، قولاقلرى ايله ايشتدكلرينه شبهه يوقدر.

مابعدى وار

آره‌ولك.ـ «آره‌ولك» و «آزادامارد» غزته‌لرنده موضوع بحث اولوب، «طنين»ده احمد شريف بكك جواب ويرمش اولديغى مناقشه وسيله‌سيله «ژون ترك»ك صالى كونكى نسخه‌سنده ملاقات شكلنده برمقاله كوردك، بومقاله‌ده جاويد بك تزكيهٔ نفس ايتمكه غيرت ايتمكله برابر، «ژون ترك»ك مستخدملرندن بولنان ديقران زاوه‌ن نام برارمنى يه «آره‌ولك»ه قارشى تحقير آميز سوزلر سويلتمكى تجربه ايديور.

كندى خدمتلرنده بولنان زواللى وصافدرون برارمنى واسطه‌سيله كندى ملتداشلرينى تحقير ايتديرمك تجربه‌سى نه‌درجه نجيب برشى اولديغنى تقدير ايتمكى جاويد بك وامثالنه ترك ايده‌رك، شونى بيان ايتمكه لزوم كوروروزكه، مطالعاتمزك يكانه منبعى «آزادامارد» اولوب، ناطانيان افندى جاويد بكك نطقنى جريدهٔ مذكوره‌دن نقل ايتديكى جهتله، اكر كنديسنك برديه‌جكى وار ايدى ايسه تصحيحاتى ايله برابر، «ازادامارد»ه خطاب ايتمسى لازمكلير ايدى.

ديقران زاوه‌ن ايسه استانبول ارمنى مطبوعاتنده اوقدر هيچ واهميتسز بركمسه‌دركه كنديسنك عجز نامتناهيسنه واقف اولانلرجه، برسوز سويله‌مك ايچون كنديسنه دونوبده توجيه خطاب ايتمك بيله دكمز.

(۱۴۳)

عبدالحميد وشرلوق هولمس

ايكنجى قسم:

اون دردنجى فصل

سوركونه طوغرى

ويريلن امرلر يالكز تركلر ايچوندر.

واپوره آدم آلمقدن مقصد، واپورده بر اويون اوينايوب، سوركونه كيدنلرى قاچيرمق ايچوندر.

بوآدملر ايسه انكليزلر اولوب، واپورده برطاقم موقوفلر بولنديغى بيله فكرلرندن بيله كچيرمزلر.

بناءً عليه بوايشده هيچ برتهلكه يوقدر باخصوص بونلردن ايكيسى‌ده قادين ايمشلر.

ظن ايدرسك كه انكليز قپودانك فكرندن نه‌لر كچديكنى تفرس ايتدى وبردنيره:

ـــ شمدى سياحتمزى نه كبى شرائط تحتنده اجرا ايده‌جكمزى آكلايكز بلكه اويوشه بيليرز.

ـــ طوغريسى بن دخى سزه برخدمت ايتمكى زياده‌سيله آرزو ايديورم، فقط نه چاره! ويريلان امر قطعى‌در.

ـــ فقط بزى كوتورديككزى، بوسبوتون ستر ايده‌بيليرسكز چونكه بزى قره‌يه چيقارمادن ديكر برواپوره نقل ايده‌جكسكز، ظن ايدر ايسه‌م بزى هيچ شبهه‌سز... كوتوره بيليرسكز بوندن بشقه ممانعت يالكز تركلر ايچوندر.

وبوده دوستمز خواغه توفيق افنديك سويله‌ديكى وجهله، واپوريكزده بولنان سوركونلر ايچون ايمش، امين اوله‌بيليرسكزكه بز اونلر ايله هيچ برمناسباتده بولنميه‌جغمز كبى اونلرى قاچيرمغه‌ده هيچ برتشبثمز اولميه‌جقدر...

انكليز شو صوك سوزلرى كوله‌رك تفوه ايتدى، ونتيجه اولمق اوزره:

ـــ ايشته بويله بزى اورايه قدر كوتورمكى درعهده ايده‌رك، سزه ويريلان امره مغاير برحركت ايتميه‌جكسكز، زيرا بز قره‌يه چيقمق نيتنده دكلز. واوزريكزه هيچ برمسئوليت كتيرمه‌دن يوز اللى ليرا قدر بركار الده ايده‌جككز آشكاردر...

عثمان قپودان دوشونه‌رك يرندن قمداندى، انكليز شوحركتك نه قبول نه‌ده رد اولديغنى آكلادى ايسه‌ده اولكى ترددك ضعيفلنديكنى كورمكده ايدى.

قپودانه توجيه خطابله:

ـــ سزه صوك برسوز دها سويله‌يم! ايكيوز ليرا ويررم اكر بزى كوتورمكى درعهده ايدر ايسه‌ك... قبول ايديورميسك اوت! ياخود خاير!

عثمان افندى خواغه توفيقه استفهامى برنظر ايله باقديغندن، خواغه توفيق جواباً:

ـــ انسان بويله برايشى رد ايتمك ايچون بدلا اولمليدر.

ايكيوز ليرا، فى الحقيقه الدن قاچيريله‌جق برپاره دكلدر، بويله مستثنا بركار هروقت اله كچيريله‌مز آياغى ايله كلمش برثروت اولوب، وبونى رد ايتمك مصرلينك ديديكى كبى احمقلق اوله‌جقدى.

انكليز آياغه قالقه‌رق:

ـــ جوابكزه منتظرم.

قپودان جواباً:

ـــ پك اعلا! قبول ايده‌رم، فقط برشرط قويه‌جغم.

ـــ نه‌شرط؟

واپوريمز قانالدن كيجه مرور ايده‌جكدر. بناءً عليه سزلكده كيجه كلمكز لازمدر، يعنى واپورك قالقه‌جغى وقت، بوندن بشقه، يمكلريكزى‌ده برلكده كتيره‌جكسكز.

ـــ پك اعلا! ساعت قاچده يوله چيقه‌جقسكز؟.

ـــ الافرانغه ساعت طقوزده.

ـــ اويله ايسه بزده طقوزه اون قاله‌رق واپوره كليرز.

ـــ اوت!

ـــ پى اولمق اوزره سزه براز پاره ويره‌يم‌مى؟

ـــ چوق ممنون اولورم.

انكليز جيبندن كموش بركيسه چيقاره‌رق، ماصه اوزرينه يكرمى انكليز ليراسى صايدى.

وقپودانه خطاباً:

ـــ لطفاً، برمقبوض ويرميسكز؟

ـــ باش اوستنه!

قپودان جيبندن بردفتر چيقاروب، ايسته‌نيلن مقبوضى ويردى.

انكليز كاغدى جيبنه وضع ايدوب، الوداع ايله ايرلدى.

خواغه توفيق، قپودان ايله يالكز قالديغنده:

ـــ ايشته نه كوزل! واميد ايديله‌ميه‌جك برثروت!

عثمان افندى المش اولديغى ليرالردن بشنى دوستنه‌ويردى ايسه‌ده خواغه توفيق غير ممنون برچهره ايله:

ـــ ايكيوز ليرا ايچون بوقدرى‌ازدكلى‌در؟.

قپودان كوله‌رك:

ـــ طبيعى بيوك هديه‌يى انكليزدن اله‌جقسكز، ديدى.

مصرلى هيچ سس چيقارميه‌رق، پاره‌يى جيبنه قويدى.

قپودانك سويله‌ديكى احتمالكه طوغرى ايدى چونكه خواغه توفيق، طلبى اوزرينه اصرار ايتمه‌دى.

(مابعدى يارين صباح)

استخراجاً طبعى ممنوعدر

"ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՏԱՐԵԱԼ Է,,

"ԹԱՆԻՆ,,Ի ԹՂԹԱԿՑԻՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆ ՄԸ

ԻՆՉՊԷՍ ԵՒ "ԼԸ ԺԷՕՆ ԹԻՒՐՔ,,Ի ԱՇԽԱՏԱԿՑԻՆ

(Շար. եւ վերջ նախորդ թիւէն)

Եթէ մենք մեր ականջով իսկ լսած ըլլայինք ինչ որ «Թանին»ի թղթակիցը, Ահմէտ Շէրիֆ պէյը, կը պնդէ թէ բուն իսկ իր ականջով լսած է որ Ճավիտ պէյ խօսեր է Պիթլիսի ճառին մէջ, չպիտի հաւատայինք երբեք, որովհետեւ կարելի չէր որ Ճավիտ պէյը ըսած ըլլար թէ «Կարինէն մինչեւ Պիթլիս տեսած ապահովութիւնը եւ անդորրութիւնը էն քաղաքակիրթ երկիրներու աստիճանին կը հաւասարի»։ Բայց քանի որ Ահմէտ Շէրիֆ պէյը որ Ճավիտ պէյին կ'ուղեկցէր եւ անոր եղած ընդունելութիւններուն եւ պատիւներուն նկարագրութիւնն ու ներբողն ընելու պաշտօնն ունէր, կ'ըսէ թէ ինքը ներկայ էր ճառախօսութեանը եւ իր ականջով լսած էր Ճավիտ պէյին յիշեալ խօսքերը, այլեւս պատճառ մը չունէինք տարակուսելու Ահմէտ Շէրիֆ պէյի ճշմարտախօսութեանը վրայ։ Այլ միայն յիշեցինք «յօնքը շտկելու տեղ աչքը հանեց» կ'ըսէ առածը, զի «Թանին»ի թղթակիցը իր կարծեցեալ պաշտպանողականը գրելով աւելի անդարմանելի հետեւանք ունեցաւ ենթակային համար։

Անշուշտ Ճավիտ պէյը ինքն ալ զգաց իր անճարակ պաշտպանին—որուն պէտք չունէր արդէն—ձախող փաստաբանութիւնը, եւ ուշիմութեամբ կ'ուրանայ թէ անոր իրեն վերագրած խօսքերը աւելի անպատուաբեր էին իրեն քան «Ազատամարտ»ի թղթակցին վերագրածները, որոնք պատճառ եղած էին մեր նախորդ երկին յօդուածներուն, փութաց «Լը Ժէօն-Թիւրք» թերթին մէջ հերքել զանոնք տեսակցութեան մը առթիւ զոր ունեցեր էր իրեն հետ այդ թերթի աշխատակիցներէն Պ. Տ. Զաւէն, եթէ երբեք այս վերջինը կրցեր է ճշգիւ ըմբռնել եւ անսխալ արտայայտել Ճավիտ պէյին խօսքերը իր համբաւաւոր ճառին խնդրոյ նիւթ եղող կտորին վրայ։

Ահա թէ ինչ ըսեր է Ճավիտ պէյը «Լը Ժէօն-Թիւրք»ի աշխատակցին, որ հրատարակած է զայն նոյն թերթին սեպտ. 13ի թիւոյն մէջ։

Երբ աշխատակիցը հարցուցեր է իրեն թէ իրա՞ւ թէ որ դուք ըսած էք ձեր ճառին մէջ «Անատոլուի մէջ այնպիսի ապահովութիւն մը կը տիրէ որ կը հաւասարի էն քաղաքակիրթ երկիրներու մէջ տիրող աստիճանին, Ճավիտ պէյը պատասխաներ է. «Այդպիսի հաստատական յայտարարութիւն մը իմ կողմէս՝ անշուշտ ծաղրելի կ'ըլլար, վասն զի այդպիսի ապահովութիւն նոյն իսկ հոս՝ մայրաքաղաքիս մէջ անգամ չկայ։ Ես ըսի թէ իմ պտտած տեղերս տեսայ այնքան մեծ ապահովութիւն ու անդորրութիւն, որքան մեր երկրին ամենէն աւելի քաղաքակրթուած մասերուն մէջ, ինչպէս Կ. Պոլիս, Սելանիկ եայլն»։

Արդ հիմա «Թանին»ի թղթակից Ահմէտ Շէրիֆ պէյին կ'իյնայ ըսել թէ իր իսկ ականջով Պիթլիսի մէջ լսած խօսքերն են ճիշդ, թէ «Լը Ժէօն-Թիւրք»ի աշխատակից Պ. Տ. Զաւէնի Կ. Պոլսոյ մէջ Ճավիտ պէյէն իբր լսած հրատարակածները, երկուքէն մէկը «սուտ» կը խօսի անշուշտ։ Բայց մեզ հետաքրքրողը սա է թէ իրենց երկուքէն ո՞րն է «սուտախօսը»։ Միայն թէ պարագայ մը կայ զոր ընթերցողներուն խորին ուշադրութեանը կը յանձնեմ, այն է որ «Թանին»ի թղթակիցը կ'ըսէ թէ բուն իսկ Պիթլիսի մէջ ճառը խօսուած ժամանակ ճառախօսին քովէն նոյնիսկ եղած տեղը անձամբ լսեցի նոյն խօսքերը ամէնէն աւելի իր մօտ գտնուելով եւ նոյն պահուն իսկ ի գիր առնելով, մինչ «Լը Ժէօն-Թիւրք»ի աշխատակիցը աւելի երկու օր առաջ Պոլսոյ մէջ լսած է Ճավիտ պէյէն այդ խօսքերը, այսինքն Պիթլիսի մէջ խօսուելէն իբր 30 օր ետքը։ Թէ 30 օր առաջ խօսուած ճառի մը ամբողջ բառերը կրնա՞յ նոյնութեամբ յիշել նոյն իսկ ճառախօսը, ընթերցողին կը մնայ դատել։ Կամ թէ երբ նոյն ճառին վրայ հրապարակային այնքան քննադատութիւններ կ'ըլլան, վիճաբանութիւններ կը բացուին, այլ եւս ճառախօսը կը յօժա՞րի խոստովանիլ թէ աւելի հաւանական է որ փոքր ինչ մեղմէ, գուցէ ալ ամենէն տարրական տրամաբանութիւն ունեցողն անգամ կրնայ դատել եւ վճռել, ճառագման հաւանականութիւնն ալ միասին առնելով։

Բայց եթէ «Թանին»ի թղթակից Ահմէտ Շէրիֆ պէյը կը ջանայ արդարացնել Ճավիտ պէյը իր այդ ճառին համար որ մեզ ցաւ պատճառեց, զի Հայերու Անատոլուի մէջ կրած հարստահարութեանց վրայ անտարբեր անխարկութիւն մը կը պարունակէր, կը հասկնանք, զի ինքը զերծ չէ ընդհանուր Թուրք հոգեբանութեան կապանքներէն, իսկ սա Պ. Տիգրան Զաւէնին ինչ եղեր է որ Թուրքի մը հրատարակած թերթին ոգւով կը ջանայ սուտ հանել «Ազատամարտ»ի թղթակցին (*) Ճավիտ պէյի ճառի մասին գրածները, եւ հայ թերթերու մէջ այդ առթիւ եղած խորհրդածութիւններն ալ կը կոչէ «անտեղի եւ ողբալի» (page 1)։ Արդեօք ինքը իբրեւ հայ որ եւ է վիշտ չպիտի՞ զգար Ճավիտ պէյի ճառին ծանօթ հատուածին համար, կ'ուզէ «Ազատամարտ»ի թղթակցին, կ'ուզէ «Թանին»ի թղթակցին հրատարակածին պէս ըլլայ այն եւ կամ նոյն իսկ Ճավիտ պէյի բուն իսկ իրեն ըսած եւ «Լը Ժէօն-Թիւրք»ի մէջ հրատարակած ձեւով ըլլայ։ Պ. Տիգրան Զաւէնի հայու սիրտը չի՞ վրդովի՞ր անոր այդ խօսքին վրայ եւ կ'ընդունի՞ ու կը հաւատա՞յ թէ Ճավիտ պէյի պտտած հայաբնակ գաւառները այնքան մեծ անդորրութիւն ու ապահովութիւն կը տիրէ որքան Կ. Պոլիս ու Սելանիկ էին.» մինչ օր չանցնիր որ Մուշէն, Պիթլիսէն, Վանէն եւ անոնց գաւառակներէն հեռագիր կամ նամակ չի գայ Պոլիս Հայ Մամուլին ու Պատրիարքարանը, ծանուցանող տեսակ տեսակ կողոպուտ, բռնութիւն, առեւանգում, սպանութիւն, կողոպուտ եւն. ոճիրները միշտ Հայոց վրայ գործադրուած։ Միթէ Թուրքի մը պատկանող թերթի մը աշխատակիցը բոլորովին ապազգայնանա՞լ կը պահանջէ՝ Պ. Տիգրան Զաւէն։ Դո՞ւք ալ կ'ուրանաք գաւառի Հայուն ցաւերը, բաւական չե՞ն միթէ ուրիշ ուրացողները։

ՄԱՐԳԻՍ ՆԱԹԱՆԵԱՆ

(*) Այդ ճառին վրայ «Արեւելք» ուղղակի թղթակցութիւն ստացած եւ հրատարակած չէր իր թերթին մէջ, այլ «Ազատամարտ»ի թղթակցութենէն առնելով գըրած էր ինչ որ գրած էր եւ իր տեսութիւններն ալ անոր վրայ հիմնելով ըրած էր։ Հետեւաբար Պ. Տ. Զաւէն կը սխալի բոլորովին «Արեւելք»ի պիթլիսեան թղթակցութիւն մը երեւակայելով եւ անոր ու «Ազատամարտ»ի թղթակցութեան միջեւ տարբերութիւն մը յերիւրելով։

ՀՈՒՐՐԻԷԹ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑԸ
ՆՈՐ ՆԱՄԱԿԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ, ԹԻՒ 16
ԷՊՈՒ ԱՂԱՔՕՏԷ ԷՍԻՊ ԷՐՃՐՈՒՄԻ
ԱՄԵՆԱԸՆՏԻՐ ԿԱՐԱԳ

Այս անգամ Եւրոպայէն բերել տուած է ամենէն ընտիր կարագները։ Նոյնպէս այդ վաճառատան մէջ կը ծախուին Տրապիզոնի, Հալէպի, սփսերիական, Դանուբի անխառն իւղերը եւ առանձին նպարեղէնի վերաբերեալ ամէն տեսակ ընտիր ուտեստեղէններ։ Հաճոյութենէն կը խնդրուի անգամ մը այցելել սոյն վաճառատունը։ 15—50

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱՓՐԻԿԵԱՆ ՏՐԻՊՈԼՍՈՅ ԽՆԴԻՐԸ

Բ. ԴՐԱՆ
ՄԵՐԺՈՂԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ ԻՏԱԼԻՈՅ ՎԵՐՋՆԱԳՐԻՆ

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԲԱԶՄԱԹԻՒ ՄԱՐՏԱՆԱՒԵՐ ՏՐԻՊՈԼՍՈՅ ԱՌՋԵՒ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՄԱՐՏԱՆԱՒԵՐ ՃԱՄԲԱՅ ԿԵԼԼԵՆ ԴԷՊԻ ՏՐԻՊՈԼԻՍ

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊ

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՄԷՋ

"ԹԱՆԻՆ,,Ի ԲՈՒՌՆ ՅՕԴՈՒԱԾԸ

Իտալական կառավարութեան կողմէ Բ. Դրան յանձնուած վերջնագիրը, զոր մեր երէկի «Վերջին Ժամ»ուն մէջ ծանուցած էինք, ռումբի մը ազդեցութիւնը գործեց։ Կարծես անհաւատալի բան մը կը թուէր ան։ Ոչ ոք կը սպասէր որ դէպքերը այդքան գահավէժ ընթացք մը պիտի առնային մէկ քանի օրուան մէջ։ Նոյն իսկ դիւանագիտական շրջանակներու մէջ խորին զարմացումով լսուեցաւ իտալական խիստ վերջնագրին յանձնումը, որ կտրուկ պատասխան մը կը պահանջէր օսմ. կառավարութենէն։ Ժողովրդեան մէջ մեծ սրտաբեկութիւն եւ յուզում կը տիրէ այս անակնկալ հարուածին հանդէպ, որ լախտի պէս կ'իջնէ այս դժբախտ երկրին գլխուն։

⁂ Նախարարաց Խորհուրդը, որ մինչեւ լոյս նիստ գումարած էր առջի գիշեր, յուզումնալից խորհրդակցութիւններէ յետոյ որոշեց բողոքող ծանուցագրով մը պատասխանել Իտալիոյ։ Նախարարաց Խորհուրդին նիստը աւարտելէն յետոյ եպարքոսը իր մօտ կանչելով Սալիհ պէյը եւ Հրանտ պէյ Ապրօն, ծանուցագրին պատրաստութիւնը անոնց յանձնեց։ Երէկ առտուան ժամը 12ին (Ը. Թ.) Բ. Դուռը իր պատասխանը հաղորդեց իտալական դեսպանատան։ Օսմ. կառավարութիւնը իր ծանուցագրին մէջ կ'ըսէ թէ չի կրնար ընդունիլ իտալական վերջնագրով եղած պահանջումները։ Բ. Դուռը կը յայտարարէ թէ պատրաստ է բանակցութեան մտնելու Իտալիոյ հետ, իտալական բաղձանքները նկատողութեան առնելու համար։ Օսմ. կառավարութիւնը իր ծանուցագրին մէջ կը յայտարարէ թէ Իտալիա կրնայ իր դիտաւորութիւնները ի գործ դնել, եթէ չուզեր բանակցութեան մտնել, սակայն օսմ. կառավարութիւնը պիտի գիտնայ իր պարտքը կատարել։ Ծանուցագրին մէջ նոյնպէս ըսուած է որ Ափրիկեան Տրիպոլիս օսմ. կայսրութեան անբաժանելի մէկ մասը կը կազմէ եւ թէ Թուրքիա չի կրնար ձեռքէ հանել զայն ո եւ է պայմանով։ Ծանուցագիրը կը յայտարարէ թէ իտալահպատակներուն ապահովութիւնը վտանգի տակ չէ, եւ թէ Իտալիոյ առեւտրական շահերը վտանգուած չեն բնաւ։ Բ. Դուռը իր ծանուցագրով ի վեր կը հանէ Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարին խաղաղասիրական յայտարարութիւնները, որոնք կը հակասեն կատարուած զինուորական պատրաստութիւններուն հետ։

⁂ Տրիպոլիէն կը հեռագրեն թէ իտալական տասնըչորս մարտանաւեր հասած են, սակայն մինչեւ առջի կէս օր ո եւ է հաղորդակցութիւն չունէին ցամաքին հետ։

⁂ Հալէպէն քաշուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ լրագիրներուն ըսածին նայելով, իտալական երկրորդ նաւատորմիղը կազմ եւ պատրաստ է Սելանիկը, Իզմիրը եւ Պէյրութը գրաւելու, եթէ երբեք Իտալացիներու վրայ յարձակում ըլլայ։

⁂ Ֆրանսական երկու զրահաւորներ հրաման ստացած են ճամբայ ելլելու դէպի Ափրիկեան Տրիպոլսոյ ջուրերը։ Կ'ըսուի թէ մարտանաւերու առաքման նպատակն է ֆրանսական հպատակները պաշտպանել։

⁂ Հռոմէն հասած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ Տրիպոլսոյ գրաւումը վերջնականապէս որոշուած է։ Նաւատորմին հրամանատարը հրաման ստացած է անմիջական կերպով գործելու, եթէ Թուրքիա գոհացում չտայ Իտալիոյ։

⁂ Իտալական դեսպանատան գործակատար Պ. տը Մարթինօ առջի օր ժամը 1.45ին Բ. Դուռ երթալով անմիջապէս ընդունուեցաւ եպարքոսին կողմէ, որ դեռ նոր հասած էր։ Հագգը փաշա իսկոյն ընդունեց զայն։ Գործակատարը իր կառավարութեան կողմէ տրուած վերջնագիրը յանձնեց ու տասը վայրկեանէն մեկնեցաւ։ Հագգը փաշա իսկոյն կայս. պալատ երթալով կայսեր հաղորդեց Իտալիոյ վերջնագիրը։ Սուլթանը մեծապէս զգածուած, հրամայեց Նախարարաց Խորհուրդ գումարել անմիջապէս, յանձնարարելով որ պարբերաբար տեղեկութիւններ հաղորդուին իրեն։ Կայսրը մանրամասնաբար եպարքոսին յանձնարարեց ամէն ջանք թափել՝ երկրին ամբողջականութիւնը փրկելու համար։ Ժամը 3ի ատենները սկսաւ Նախարարաց Խորհուրդը, որուն մասնակցեցան նաեւ Ծերակոյտի ու Երեսփ. Ժողովի նախագահները։ Նախարարաց Խորհուրդը մինչեւ առտու խորհրդակցութիւնները շարունակեց, շարունակական հաղորդակցութեան մէջ գտնուելով Ափրիկեան Տրիպոլսոյ կուսակալութեան, Հռոմի եւ արտասահմանի օսմ. դեսպաններուն հետ։ Հասած տեղեկութեանց համաձայն, խորհրդակցութիւնները կը շարունակուէին։ Եպարքոսը մերթ ընդ մերթ զանազան հրահանգներ կը հաղորդէր օսմ. դեսպաններուն։ Նախարարներուն միջեւ կարծիքի տարբերութիւններ կային։ Մէկ մասը կ'ուզէր որ դիւանագիտական բանակցութիւններով խնդիրը կարգադրուի, իսկ միւս մասը կ'առաջարկէր որ մերժողական պատասխան տրուի։ Ժամը 2ին նիստը դադրեցաւ եւ Նախարարները ճաշեցին։ Ետոյ վիճաբանութիւնները շարունակուեցան մինչեւ ուշ ատեն եւ առաւօտեան դէմ պատրաստուեցաւ ծանուցագրին պատասխանը, որուն վրայ խօսեցանք քիչ մը վերը։

⁂ Նախարարական տագնապի լուրեր կը շրջին Ափրիկեան Տրիպոլսոյ խնդրին առթիւ։ Կ'ըսուի թէ Հագգը փաշայի դահլիճը Խորհրդարանին գումարումէն առաջ պիտի հրաժարի։ Նոյն իսկ լուր կայ թէ Հագգը փաշա իր հրաժարականը տուած է կայսեր։ Ծերակոյտի Նախագահ Սաիտ փաշայի պիտի յանձնուի վարչապետութիւնը։ Իթթիհատի խորհրդարանական կուսակցութեան այն մասը, որ մեծամասնութիւն կը կազմէ, նոր դահլիճին կազմութեան գործը կ'ուզէ յանձնել Սաիտ փաշայի, իսկ փոքրամասնութիւնը՝ Քեամիլ փաշայի։ Առջի օր Քեամիլ փաշա Նախարարաց Խորհուրդի նիստին հրաւիրուեցաւ, բայց տկար ըլլալուն, չկրցաւ ներկայ գտնուիլ։ Նախարարական տագնապի մասին հեռագիրներ կը փոխանակուին Իթթիհատի եւ Սելանիկի կեդր. ժողովին միջեւ։ «Իգտամ» կ'ըսէ թէ նախարարապետութիւնը Քեամիլ փաշայի պիտի յանձնուի։

⁂ Իտալիոյ վերջնագրին մէջ ըսուած է թէ իտալական կառավարութիւնը քանիցս օսմ. կառավարութեան ուշադրութիւնը հրաւիրած է այն դժուարութեանց մասին, որոնց կը բաղխին իտալական շահերը Ափրիկեան Տրիպոլսոյ մէջ եւ Իտալացիները կը հալածուին։ Իտալական կառավարութիւնը մինչեւ հիմա համբերած էր, բայց ցաւով տեսած է որ իր բոլոր ծանուցագիրները եւ դիմումները մեռեալ տառ մնացած էին ու Ափրիկեան Տրիպոլսոյ իշխանութիւնները միեւնոյն ընթացքը կը բռնէին իտալական շահերուն հանդէպ, հակառակ Բ. Դրան խոստումներուն։ Հետեւաբար ներկայ պայմաններուն մէջ իտալական կառավարութիւնը ստիպուած ըլլալով լուրջ եւ արմատական միջոցներու դիմելու, Բ. Դռնէն կը պահանջէ որ 24 ժամէն պարպէ Տրիպոլիսը ու Պէնկազին եւ իր պաշտօնէութիւնը հեռացնէ հոնկէ։ Վերջնագիրը կը յայտարարէ թէ այդ պայմանաժամէն յետոյ Իտալիա ազատ պիտի՛ ըլլայ իտալական շահերու համաձայն գործելու եւ իտալական զինուորներով գրաւելու Ափրիկեան Տրիպոլիսը։ Վերջնագիրը հինգ էջէ բաղկացած է։

⁂ Ափրիկեան Տրիպոլսոյ տագնապի խնդրին պատճառաւ երեսփոխանները գումարում մը ունեցան առջի օր, ինչպէս ծանուցած էինք երէկ։ Ծերակուտականները չմասնակցեցան գումարման, առարկելով թէ պատասխանատու կառավարութիւն մը կայ, եւ եթէ Խորհրդարանի անդամները խորհրդակցութիւն կատարեն, եւ որոշումներ հաղորդեն կառավարութեան, անոր պատասխանատուութեան մասնակից եղած կ'ըլլան։ Երեսփոխանները բուռն վիճաբանութիւններ բրին օրուան տագնապի կացութեան վրայ։ Ընդդիմադիր եւ Իթթիհատական երեսփոխաններ Հայաստանի, Քիւրտիստանի, Եէմէնի եւ Ափրիկեան Տրիպոլսոյ խնդրին վրայ խօսիլ յետոյ, բուռն կերպով քննադատեցին դահլիճը, իբր պատասխանատու ներկայ վիճակին։ Քննադատուեցան նաեւ նահանգներու բարձր պաշտօնատարները, որոնք իրենց քէյֆին կը նային ու գործերնուն գլուխը չեն գտնուիր։ Նոյնպէս քննադատուեցան արտասահմանի օսմ. դեսպանները։ Քանի մը ամիս առաջ Նախարարութիւնը պաշտպանող երեսփոխաններ ալ կը պախարակէին դահլիճին ընթացքը։ Առաջարկուեցաւ Երեսփ. Ժողովը գումարել յաջորդ օրն իսկ։ Երկար վիճաբանութիւններէ յետոյ որոշուեցաւ հոկտեմբեր 1ին բանալ Խորհրդարանը։ Նախագահ Ահմէտ Րիզա պէյ պալատ երթալով Նախարարաց Խորհուրդին հաղորդեց որոշումը։ Բայց Նախարարները խորհրդակցութեան մէջ ըլլալով պատասխան չտուին։ Ասոր վրայ, երեսփոխանները, բարկացած, դարձեալ գումարուելով որոշեցին ուղղակի կայսեր դիմում ընել, խորհրդարանական նոր նստաշրջանին բացման արտօնութիւնը ստանալու համար։

⁂ Քաղաքական շրջանակներու մէջ զրոյց կը շրջի թէ պետական գանձը նիւթական անձկութեան մատնուած ըլլալով կառավարութիւնը 10 միլիոն ոսկիի փոխառութիւն մը պիտի ընէ Հանր. Պարտուց Վարչութենէն։

⁂ Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարար Մարքի տի Սան Ճուլիանօ սեպտ. 26 թուով հետեւեալ զեկոյցը ղրկեց իտալական դեսպանատուներուն, Աթէնք, Պելկրատ, Չէթինիէ եւ Սոֆիա, ինչպէս նաեւ Պալքանեան երկիրներու եւ Հանեայի իտալական հիւպատոսարաններուն.— «Իտալիա որոշած է լուծել Ափր. Տրիպոլսոյ խնդիրը, Իտալիոյ շահերուն եւ արժանապատուութեան համապատասխան կերպով։ Ինչ որ ալ ըլլան աս նպատակին հասնելու համար պէտք եղած միջոցները, նոյնը պիտի մնայ հիմը իտալական քաղաքականութեան, այսինքն թէ պահպանել իրաց արդի վիճակը Պալքանեան թերակղզիին մէջ եւ ամրապնդումը Եւրոպական Թուրքիոյ։ Հետեւաբար ո՛չ միայն չպիտի քաջալերենք ո եւ է շարժում Պալքանեան թերակղզիին մէջ՝ ուղղուած Թուրքիոյ դէմ, այլ նաեւ որոշած ենք կրկնապատկել մեր ջանքերը, խոյս տալու համար մանաւանդ այս պահուս այսպիսի դէպքերու ծագումէն։ Եթէ այս ուղղութեամբ յոյսեր կամ պատրանքներ կազմուած են կամ պիտի կազմուին, պէտք է որ անոնք անմիջապէս ցրուին։»

⁂ Տրիպոլիէն կը հեռագրեն թէ իտալական տասը մարտանաւեր տեսնուած են ծովեզերքին բացերը։ Բնիկները հանդարտ կը մնան։ Իտալական յածանաւ մը կը շրջի Տրիպոլսոյ բացերը եւ իտալական շոգենաւերուն հետ կը հաղորդակցի, որոնք իրենց ճամբան կը փոխեն։

⁂ Տրիպոլսոյ իտալական գաղութը գրեթէ ամբողջութեամբ նստած է Պանքօ տի Ռօմայի շոգենաւը։ Քաղաքին մէջ մնացած են իտալացի պաշտօնեաները եւ ուրիշ ազգութեանց պատկանող բաւական հպատակներ, ու մէկ քանի քահանաներ որոնք հիւպատոսարանը կը գտնուին։ Անոնք ալ գալիք շոգենաւով պիտի մեկնին։ Առեւտուրը դադրած է։

⁂ «Թան»ի Պոլսոյ թղթակիցը կը հեռագրէ որ վախ կայ թէ Տրիպոլսոյ խնդրին օգուտ քաղելով, Անգլիա իր վեհապետութիւնը հաստատէ Եգիպտոսի վրայ, Աւստրիա գրաւէ Նովի Պազարը եւ հաստատուի Ալպանիոյ մասին մէջ, ու Կրետացիներ ալ ուզեն իրագործել իրենց իղձերը։ Տրիպոլսոյ մզկիթներուն մէջ անցեալ ուրբաթ օր աղօթքներ կարդացուած են իտալական յարձակումին դէմ։ Կրօնաւորները յանձնարարած են Արաբներուն հանդարտ մնալ եւ պատրուակ չտալ օտար միջամտութեան։ «Փարի-Ժուռնալ»ի Վիեննայի թղթակիցն ալ կ'ըսէ թէ Գերմանիա եւ Աւստրիա դիմում պիտի ընեն Թուրք կառավարութեան մօտ, ինչպէս Իտալիոյ, կնճռոտութեանց առաջքն առնելու համար Արեւելքի մէջ, բայց չի կարծուիր որ այս դիմումը օգուտ ունենայ, որովհետեւ Ժէօն-Թիւրքերը ծայրայեղ ընթացք բռնած են։

⁂ Իտալիոյ առեւտրական կցորդը առջի օր գավասի մը հետ իտալական վաճառատուները շրջեցաւ եւ տէրերուն յանձնարարեց որ իրենց վաճառատուները չգոցեն։

⁂ «Թրիպունա»յի ըսածին նայելով, Իտալիա Բ. Դրան պիտի զեկուցանէ թէ Իտալիա բնակող օսմ. հպատակները կրնան հոն մնալ, եթէ պատերազմ իսկ ծագի։ Ամէն պաշտպանութիւն պիտի վայելեն անոնք, եթէ օրէնքներուն եւ կացութեան համաձայն ընթացք բռնեն։

⁂ Օսմ. Նաւատորմին հրամանատարութիւնը պիտի յանձնուի հանգստեան

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹԵՐԹՕՆԸ 134

ԱՊՏԻՒԼ ՀԱՄԻՏ ԵՒ ՇԷՐԼՕՔ ՀՈԼՄՍ

ՀԵՂԻՆԱԿ՝ ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ
ԴԷՊԻ ԱՔՍՈՐ

ԳԼՈՒԽ ԺԴ.

Այս թոյլտուութիւնը մեծ սփոփանք մը եղաւ հէգ աքսորականներուն համար, որոնք իրենց ձերբակալումէն ի վեր իրարու երես չէին տեսած։ Արդէն երկու օրէ ի վեր այդ թոյլտուութիւնը կը տեւէր. երբ երրորդ առտուն Նաւապետը եկաւ աքսորականներու քով, որոնք վերնայարկը նստարանի մը վրայ բազմած կը սկօխացէին եւ իրենց ըսաւ.

— Հիմա անմիջապէս պէտք է որ ձեր խցիկներուն մէջ քաշուիք, մինչեւ Եէմէն հասնելնիս....։

— Բայց ինչո՞ւ համար, Օսման էֆ., կը տեսնէք թէ մեր տեսակցութենէն կամ կամրջակին վրայ գտնուելէն ո եւ է վնաս մը չի գար, ըսաւ աքսորականներէն մին։

— Մեր պատուոյն վրայ խօսք կու տանք որ երբեք փախչելու խորհուրդ չունինք, աւելցուց Սալիհա Հանըմ։

— Ես ալ գիտեմ որ այդպէս է, պատասխանեց Նաւապետը, եւ ինչպէս տեսաք երբ հոս հասնելէ ետքը շոգենաւը պարպուեցաւ, առաջին գործս եղաւ ձեզի դէմ ձեռք առնուած խստութիւնները մեղմել, բայց դժբախտաբար այս վայրկեանիս երկրորդ հեռագիր մը ստացայ որ զիս կը ստիպէ, հակառակ կամքիս, տարբեր կերպով վարուելու։ Ահաւասիկ այդ հեռագիրը դուք ալ կրնաք կարդալ.

Եւ Նաւապետը գրպանէն թուղթ մը հանելով երկարեց երեք անձերէն ամենէն տարեցին։

Հեռագիր մըն էր որ ուղղակի Եըլտըզէն կու գար եւ պալատական առաջին քարտուղար Թահսին փաշայի ստորագրութիւնը կը կրէր.

«Եէմէն տարուելիք չորս բանտարկեալները, կ'ըսէր այս հեռագիրը, առանձին խցիկներու մէջ փակեցէ՛ք մինչեւ իրենց տեղերը հասնիլը, զանոնք բացարձակօրէն արգիլելով արտաքին յարաբերութենէ։»

— Կը տեսնէք որ հրամանը բացորոշ է, ըսաւ Օսման Նաւապետ, եւ չեմ կարող ուրիշ կերպ վարուիլ։

— Կատարեցէ՛ք ձեր տիրոջ հրամանը, պատասխանեց այն որ հեռագիրը կարդացած էր։

Այսպէս ուրեմն, կարճատեւ ազատութենէ մը ետքը, չորս ընկերները կրկին ծայրայեղ խստութեան մը կ'ենթարկուէին։

Մեր պատմութեան ընթացքին մէջ պիտի տեսնենք թէ ինչ պարագաներու տակ Ապտիւլ Համիտ պէտք տեսած էր այդ խստութեան դիմելու։

Նոյն իրիկուն իսկ շոգենաւը ճամբայ ելաւ Աքապայէն դէպի Բօրթ-Սայիտ, սակայն այնքա՛ն դանդաղ կերպով կ'ընթանար որ հազիւ երեք օր ետքը կրցաւ հասնիլ եգիպտական նաւահանգիստը եւ խարսխել Սուէզի ջրանցքին բերանը, Ֆէրտինան տը Լէսէփսի հոյակապ արձանին դէմ։

Հազիւ թէ շոգենաւը կանգ առած էր, Օսման Նաւապետ նաւակ մը մտնելով ցամաք ելաւ։ Շոգենաւը գիշերը պիտի անցնէր ջրանցքէն, հետեւաբար բաւական ժամանակ ունէին եւ Նաւապետը կ'ուզէր օգուտ քաղել քիչ մը զբօսնելու համար քաղաքին մէջ։

Քարափին վրայ ելլելով՝ ուղղուեցաւ ծովեզրը գտնուող գարեջրատուն մը ուր եւրոպացի աղջիկներ կը նուագէին եւ ուր հաւաքուած էին ամէն ազգէ նաւազներ։

Օսման Քափթան առանձին սեղանի մը քով նստաւ եւ գարեջուր ապսպրեց։

Նոյն վայրկեանին տեղացի արաբ մը որ իրեն հետ գարեջրատուն մտած էր, մօտեցաւ.

— Վա՜յ, Օսման էֆէնտի, ինչպէս է՞ք, բարի եկաք. ըսաւ ձեռքը նաւապետին երկարելով, արդեօք հիմա՞ հասաք, ուրկէ՞ կու գաք, Եէմէնէ՞ն թէ Պոլիսէն։

— Հրամմեցէ՛ք, Խաւաճա Թէվֆիք, պատասխանեց նաւապետը իր խօսակցին, հիմա եկանք Աքապայէն եւ այս իրիկուն ճամբայ կ'ելլենք դէպի Սուէզ, անկէց ալ Եէմէն երթալու համար։

Օսման Նաւապետը շատ լաւ կը ճանչնար իրեն մօտեցող եգիպտացին որ շոգենաւերու միջնորդ մըն էր եւ յաճախ ծառայութիւն կը մատուցանէր նաւապետին ուղեւորներ բերելով։

Խաւաճա Թէվֆիք իսկոյն ընդունեց նաւապետին հրաւէրը եւ աթոռ մը առնելով տեղաւորուեցաւ անոր քով։

— Եթէ ձեր շոգենաւը Եէմէն կ'երթայ, շատ աղէկ լուր մը ունիմ ձեզի տալիք, ըսաւ Խաւաճա Թէվֆիք, գրպանէն սիկառէթի տուփը հանելով ու հատ մը հրամցնելով նաւապետին։

— Ի՞նչ է տեսնենք այդ աղէկ լուրդ։

— Շոգենաւին մէջ պարապ քամարաներ ունի՞ս։

— Եթէ ճամբորդի մասին է խօսքդ, պարապ տեղը մի՛ յոգնիր. այս անգամ երբեք դուրսէն ճամբորդ չենք ընդունիր։

— Ինչո՞ւ համար։

— Որովհետեւ այդպէս հրաման եղած է մեզի։

Օսման նաւապետ իրաւցնէ Պոլիս, Պալատի կողմէ ամենախիստ հրաման ստացած էր երբեք դուրսէն ճամբորդ չընդունիլ շոգենաւին մէջ։ Այս արգելքը կրկնուած էր նաեւ Հռոդոսի մէջ, ուր կարգ մը ճամբորդներ մերժած էր առնել։

— Բայց, ըսաւ, Խաւաճա Թէվֆիք արդեօք կարելի չէ՞ բացառութիւն մը ընել...

— Բնաւ երբեք։

— Գիտէք որ հիանալի շահ մը կայ երկուքնուս համար ալ... հազուագիւտ առիթ մը որ յաճախ չպատահիր։ Երբ հեռուէն ձեզ տեսայ ուրախութենէս ինչ ընելիքս չգիտցայ, որովհետեւ երկու օրէ ի վեր Ճիտտէ գացող շոգենաւ մը կը փնտռեմ կոր։

— Շատ կը ցաւիմ որ բան մը չպիտի կրնանք ընել, ես ալ կը փափաքէի որ կարելի ըլլար ճամբորդներ առնել, սակայն ինչպէս ըսի, այդ մասին բացարձակ հրաման կայ... որովհետեւ խիստ վտանգաւոր մարդիկ կը փոխադրենք....։

Եւ Օսման նաւապետ խօսքը փոխելով շարունակեց.

(Շարունակելի)

կոչուած ծովակալ Խալիլ փաշայի։ Առջի օր Խալիլ փաշա տեսակցելով եպարքոսին և ծովային նախարարին հետ, իրեն առաջարկուած պաշտօնը ընդունեց։

⁂ Կառավարութիւնը որոշած է պաշարման վիճակը խստացնել երկրին արտաքին և ներքին տագնապալի կացութեան պատճառաւ։

⁂ Պերլինի մէջ մեծ զարմանքով լրուած է Իտալիոյ կողմէ օսմ. կառավարութեան տրուած վերջնագրին լուրը։ Բնաւ չէր սպասուեր որ իտալական կառավարութիւնը այսքան արագ գործողութեան մը ձեռնարկէ։

⁂ Թուրինոյէն «Մաթէն»ի կը հեռագրեն թէ Հռոմայ պապը մեծ հետաքրքրութեամբ կը հետեւի Ափրիկեան Տրիպոլսոյ խնդրին։ Ամէն օր տեղեկութիւն կը ստանայ օրուան կացութեան մասին։

⁂ Ռուս հեռագրական գործակալութիւնը սա հեռագիրը ստացած է Օտեսայէն. «Բեդերսպուրկի օսմ. դեսպան Թուրխան փաշա հոս հասած է։ Վաղը Կ. Պոլիս կը մեկնի, Ափրիկեան Տրիպոլսոյ մասին խորհրդակցելու համար, որուն կուսակալը եղած է առենօք։ Մասնաւոր տեղեկութեանց նայելով, Թուրխան փաշայի ներկայութեանը օսմ. հիւպատոսարանին մէջ խորհրդակցութիւն մը կատարուեցաւ Ռուսիա գտնուող պահեստի թուրք զինուորները շարժման մէջ դնելու մասին։

⁂ «Տէյլի Թէլէկրաֆ»ի ըսածին նայելով, Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարութիւնը կը կարծէ որ Բ. Դուռը իրմէ թոյլտուութիւն պիտի ուզէ իր զինուորները և ռազմամթերքը Փոքր Ասիոյ ու Եգիպտոսի ճամբով Ափրիկեան Տրիպոլիս փոխադրելու համար։

⁂ Ափրիկեան Տրիպոլսոյ խնդիրը դժընդակ տպաւորութիւն մը առաջ բերած է Սելանիկի մէջ։ Մէկ քանի գումարումներու մէջ կառավարութենէն պահանջուած է ազդուօրէն գործելու և նաւատորմը Ափրիկեան Տրիպոլիս ղրկելու։ Հակառակ պարագային՝ պոյքոթ պիտի հռչակուի Իտալացիներուն դէմ և իտալացի հպատակները իբր պատանդ վար պիտի դրուին։

⁂ Հրաման տրուած է նորոգելու Պէնկազիի և Սուլիոյ հեռագրական գիծը, որ շարունակ կ'աւրուի, ինչ որ մեծ անպատեհութիւն ունի ներկայ պարագաներուն մէջ, երբ պէտք կայ միշտ հաղորդակցութիւն ունենալու Ափրիկեան Տրիպոլսոյ հետ։

⁂ «Տէյլի Քրոնիքլ»ը Տրիպոլիէն կ'իմանայ. «Տէրնէ» օսմ. փոխադրանաւը հարիւր զինուոր, քանի մը մնաւ ռազմամթերք և հրացան ցամաք հանեց։ Բազմաթիւ թուրք ընտանիքներ գաղթելու կը պատրաստուին։ Բայց Օսմ. Քոմիթէի Տրիպոլսոյ մասնաճիւղը հրամայած է Թուրքերուն՝ քաղաքէն չհեռանալ։ Ի հարկին բռնի վար պիտի դրուին»։

⁂ Թուրք թերթերը պատերազմաշունչ յօդուածներ կը հրատարակեն, երէկուան «Թանին» սա բուռն խմբագրականը գրած է. «Հակառակ այն յոյսերուն, զորս պաշտօնական շրջանակներուն մէջ կը տածէին, Ափրիկեան Տրիպոլսոյ խնդիրը դիւանագիտական միջոցներով լուծելու համար, իտալական կառավարութիւնը երէկ Բ. Դրան յանձնեց վերջնագիր մը, պահանջելով որ քսանըչորս ժամէն պարպուի Ափրիկեան Տրիպոլիսը։ Տակաւին մէկ քանի ամիս առաջ Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարը Թուրքիոյ մասին խաղաղասիրական յայտարարութիւններ կ'ընէր և կ'ըսէր թէ թշնամական ծրագիր մը չունէր Ափրիկեան Տրիպոլսոյ նկատմամբ։ Տակաւին երէկ իտալական կառավարութիւնը կը յայտարարէր թէ լրագիրներու ծանուցած զինուորական պատրաստութիւնները պէտք չէ մտահոգութիւն պատճառեն Թուրքիոյ։ Այդպիսի կառավարութիւն մը ո՛չ միայն ոտնակոխ կ'ընէ միջազգային իրաւունքը, այլ և կը մոռնայ յարգել պատուի և արժանապատուութեան պարզ սկզբունքները։ «Կա՛մ կեանքդ և կա՛մ քսակդ» կ'ըսէ ան։ Անտարակոյս ամբողջ Թուրքիոյ մէջ ատելութեան և նողկանքի խիստ արդարացի զգացում մը պիտի ծառանայ յարձակողին դէմ։ Եթէ երբեք այսօր ո՛չ Իտալացի ըլլայինք և ոչ ալ Օսմանցի, ու այդ երկու ազգերէն մէկը նախընտրելու [illegible] դիրքին մէջ գտնուէինք, առանց վարանելու պիտի նախընտրէինք օսմանցիութիւնը և Թուրքիոյ ունեցած դիրքը աւելի բարձր պիտի համարէինք, հակառակ անոր որ Իտալ'ա իր կատարելագործեալ նաւատորմով և կազմ ու պատրաստ եղող բանակով գերակշիռ դիրք մը գրաւած է։ Եթէ լոկ առասպել մը չեն վեհանձնութիւն և արժանապատուութիւն բառերը, վստահ ենք թէ բոլոր Իտալացիներու սրտին մէջ զգացուած տառապանքը պիտի ազդարարէ որ իրենց բռնած ընթացքը գէշ և այպանելի է։ Մենք աւելի փառայեղ կը համարինք մեր աւելի զօրաւոր թուող թշնամիի մը դէմ կռուիլ մեր պատիւը պաշտպանելու համար քան թէ մեր խղճին այդ պարտաւանքի ձայնին տակ նախատուած տեսնել։ Տարակոյս չկայ որ այս վերջնագիրը նախարանը պիտի ձեւացնէ այսօր պայթելիք և հետեւաբար այս պահուս պայթած ռումբերու ձայնին։ Շատ մեծ սխալ կ'ըլլայ կարծել թէ օսմ. կառավարութիւնը զիջողական դիրք մը պիտի բռնէ։ Որովհետեւ տէրութիւն մը կրնայ ինքզինք ըլլալ։ Թուրքիա ուրիշ բան չկրնար խորհիլ, եթէ ոչ պատերազմիլ Թուրքիոյ վրայ եղած այդ անիրաւ յարձակումէն բխած զայրոյթով ու վրէժխնդրութեամբ մէկ մարմին դարձած, մեր պատիւը և հայրենիքը պաշտպանելու համար։ Մեր նաւատորմը դեռ կազմակերպուած չըլլալով՝ Ափրիկեան Տրիպոլսէն քսանապատիկ անգամ աւելի զօրաւոր թշնամիի մը դէմ եթէ առանձին մնայ Ափրիկեան Տրիպոլիս, վստահ ենք որ անիկա իր հայրենասիրական պարտականութիւնը պիտի կատարէ։ Հայրենիքին պատւոյն պաշտպանութեան համար արիւն թափող մեր առիւծ եղբայրները թո՛ղ վստահ ըլլան թէ մայր հայրենիքը բնաւ չպիտի վարանի ամէն զոհողութիւն ընելու, զանոնք պաշտպանելու համար։ Իտալացիները շատ կը սխալին իրենց հաշիւներուն մէջ, եթէ կը կարծեն որ մենք պաշտպանել միայն պիտի ձեւացնենք, և քանի մը ռումբերու փոխանակութենէն յետոյ պիտի հաշտուինք։ Այս վայրկեանէն սկսեալ Օսմանցիներու և Իտալացիներու միջեւ ծայր պիտի տայ անհուն ու անողոք ատելութիւն մը, որ երկու ազգերէն մէկուն փճացումովը պիտի վերջանայ։ Այս ատելութեան համարժէք եթէ բան մը կայ, ան ալ Իտալացիներուն նկատմամբ զգացած մեր զզուանքն ու նողկանքն է։ Այս միջոցին եթէ երբեք օսմանցիները տառապանքի խորին զգացում մը կ'ունենան, պատճառը այն չէ որ Իտալացիներուն և մեր միջեւ պատերազմ ծագման պատճառ եղող խնդիր մը կը գտնուի։ Մեր քաշած տառապանքը կը յիշեցնէ երկաթէ վանդակով բանտարկուած առիւծը, որ գայլերու յարձակումին ու ծաղրանքին ենթակայ կ'ըլլայ։ Ա՜հ, եթէ երբեք իտալացիներուն հետ մէկ մասնաչափ հաւասարութեամբ սահմանակից ըլլայինք, այդ բանն է օսմանցիներու սեղմուած ու պրկուած կուրծքերէն պոռթկացող վրէժխնդրութեան աղաղակը։ Սակայն ամէն միջոցի պիտի դիմենք մեր վրէժը լուծելու համար։ Ուր որ Իտալացիներու հանդիպինք՝ պիտի կռուինք անոնց դէմ։ Այսօրուընէ սկսեալ Իտալացիներուն հետ մեր բոլոր յարաբերութիւնները խզուած են։ Այսուհետեւ մեր երկրին մէջ Իտալացիի մը դէմքը չպիտի տեսնենք և ոչ ալ իտալական դրօշի մը ծածանումը մեր նաւահանգիստներուն մէջ։ Այսուհետեւ ոչ մէկ իտալական ապրանք պիտի ընդունուի մեր երկրին մէջ։ Այսուհետեւ երբ Իտալիոյ անունը արտասանուի, օսմանցիներու սրտին մէջ վրէժխնդրութեան և ատելութեան կրակը պիտի վառի, և կոկորդներէն նողկանքի խուլոտ ձայներ պիտի ելլեն։ Այսուհետեւ ծնած օսմանցի տղաք վրէժխնդրութեան օրօրով պիտի քնանան։ Եւ եթէ երբեք այս ազգը նշոյլ չափ հայրենասիրութիւն և արժանապատուութիւն ունի, իր վրէժը պիտի լուծէ Իտալացիներէն։ Այսուհետեւ Օսմանցիներուն կեանքի մղիչը պիտի ըլլայ այդ վրէժխնդրական զգացումը։ Այսուհետեւ Օսմանցիները վրէժխնդրութեան համար պիտի ապրին, անոր համար պիտի պատրաստուին և պիտի յաջողին ալ։ Օ՛ն, հայրենակիցնե՛ր, ամէն մարդ իր պարտականութեան գլուխը թո՛ղ գտնուի անշշուկ և հաստատակամ»։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱԼՊԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Բրիշթինայի ժողովրդեան և ոստիկանութեան միջեւ ընդհարում մը կատարուած է։ Ժողովուրդէն 11 հոգի, իսկ ոստիկանութենէն մէկ քոմիսէր, երկու ոստիկան և երեք ոստիկան-զինուոր սպաննուած են։ Վիրաւորներուն թիւը շատ է։ Խռովութիւնները կը շարունակուին։

ԲՌՆԻ ԻՍԼԱՄԱՑՈՒՄ

Աքչէչէն Յունաց Պատրիարքարան կը տեղեկագրեն թէ տեղւոյն ծխախոտի գործարաններէն մէկուն մէջ աշխատող յոյն անչափահաս աղջիկ մը Բեսդեմ անուն գործաւորի մը կողմէ առեւանգուած և կառավարական պաշտօնատունը տարուած է, բռնի իսլամացնելու համար։ Մետրապոլիտը բողոքած է գայմագամին։ Այս վերջինը իրաւացի գտնելով հանդերձ այդ բողոքը, աղջիկը Տրամա ղրկած է գաղտնապէս։ Տեղւոյն յոյն ժողովուրդը գրգռուած է։ Յունաց Պատրիարքարանի Սինոդը որոշած է ազդու թագրիր մը տալ կառավարութեան։

«ԹԱՆՋԻՄԱԹ» ԼՐԱԳԻՐԸ

Երեսփոխան Լութֆի Ֆիքրի պէյի թերթը, որ «Շէհրա»յի խմբագիր Ջէֆի պէյի սպաննութենէն յետոյ դադրած էր, այսօրուընէ սկսեալ պիտի հրատարակուի իբր օրաթերթ։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ

Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ, Պոլսոյ և Բերայի գրասենեակները գոց պիտի ըլլան յառաջիկայ երկուշաբթի օր, 2 հոկտ.։

ՄԵՀՄԷՏ ՌԻՖԱԹ
ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Բարիզի ատամնաբուժական համալսարանէն վկայուած, արուեստին բոլոր վերջին կատարելագործութիւններով կը դարմանէ իրեն դիմող հիւանդները Պապը Ալի Ճատտէսի Նուրը Օսմ. Պէյի անկիւնը գտնուող իր դարմանատան մէջ։ Դիմողները մեծ գոհունակութեամբ պիտի վերադառնան։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ՔԱՂԱՔ. ԺՈՂՈՎ

Քաղաքական ժողովը երէկ գումարուեցաւ Պատրիարքարանի խորհրդարանին մէջ և ի մէջ այլոց հետեւեալ տնօրինութիւնները ըրաւ։

Ա.— Ժողովը նկատելով որ իր սեղանին վրայ գտնուած խնդիրները հետզհետէ կը ստուարանան և անոնց ուսումնասիրութիւնը կը կարօտի ժամանակի, իր անդամակիցներէն Վահան Փափազեան և Ոսկեան Մարտիկեան էֆ.ները կոչմամբ մասնախումբի մը յանձնեց նախաքննել օրակարգի բոլոր գրերը և կարեւոր առաջարկութիւնները ներկայացնել ժողովին։ Բ.— Ժողովը տեղեկանալով որ վարչական դիւանի համար ընտրելի դրագրի մասին որոշեալ մրցման քննութիւնը՝ հակառակ պաշտօնական յայտարարութեան ցարդ չէ կրցած տեղի ունենալ, հետամուտներ ներկայացած չըլլալուն պատճառաւ, որոշեց երկրորդել նոյն յայտարարութիւնը և ըստ որոշման կատարել մրցմամբ դրագրի ընտրութիւնը։ Գ.— Տնտես. խորհուրդը կը ծանուցանէր թէ Պատրգեւղի նախորդ Թաղ. խորհուրդը հակառակ օրէնքի և հաստատեալ կարգերու նորոգութիւններ կատարեր է տեղւոյն Ազգ. վարժարանի շէնքին վրայ, առանց կեդրոնի արտօնութիւնը ձեռք բերելու, թէ ճարտարապետական քննութեամբ ստուգուեր է որ կատարուած նորոգութիւնները թերի են մեծագոյն և անհամապատասխան տեղի ունեցած ծախքերուն և թէ Թաղ. Խորհուրդը առանց արտօնութեան ծախսեր է եկեղեցւոյ սեփական կարգ մը կտակաց արժէթղթերը՝ գոցելու համար անոր այդ նորոգութեանց ծախքերը։ Ժողովը ուշադրութեան առնելով խնդիրը և ստուգելով որ Տնտես. Խորհրդոյ կողմէ այս մասին յիշեալ Թաղ. Խորհուրդէն ուզուած բացատրութիւնները չեն հաղորդուիր նոյն ատեն, որոշեց Տնտես. Խորհրդոյ տեղեկագրին մէջ յիշատակուած անբաւարարութեան կէտերը հաղորդել Պատրգեւղի նախորդ Թաղ. Խորհրդոյ և հրաւիրել որ տայ փութով իր բացատրութիւններն, ըստ այնմ տնօրինելու համար կարեւորը։ Դ.— Հալէպի Քաղաքական ժողովը պարզելով տեղւոյն Քառասուն Մանկանց եկեղեցւոյ սեփական ընդարձակ արտին արդի վիճակը և զայն արդիւնաւորելու նպատակաւ կատարուած ձեռնարկներն, առաջարկած էր վաճառել նոյն գետնի մէկ մասը և արդիւնքը յատկացնել աւելի հասութաբեր կալուածներու շինութեանց։ Ժողովը ուշադրութեան առնելով այս առաջարկութիւնը և այն հանգամանքը որու առջեւ կը գտնուէր այդ հողային խնդիրը ուսումնասիրութեան կարօտ նկատեց զայն և այդ աշխատութիւնը յանձնեց դիւանատեառն Տիրան Երկանեան էֆ.ի և միւս կողմէ որոշեց յանձնարարել վիճակին առաջնորդարանին չկատարել ո՛ր և է գործողութիւն մինչեւ որ կեդրոնէն պէտք եղած հրահանգը տրուի այս մասին։

ԱՅՐԻԽՆԱՄԻ ԳՈՐԾԸ

Այրիխնամ յանձնաժողովը երէկ արտակարգ նիստի հրաւիրուած էր Կիլիկիոյ աշխատանոցներու գործակալներուն բաժանման խնդրով զբաղելու համար։

⁂ Հալէպէն՝ Այրիխնամի քննիչ Պ. Ժագ Սայապալեան կը գրէ թէ ներկայացեր է տեղւոյն կուսակալին և խնդրեր է որ այրիներու աշխատանոցներուն համար գործածուելիք 3000 ոսկին, որ կուսակալին քով կը մնայ, գործածուի իր նպատակին։ Կուսակալը խոստացեր է, պայմանաւ որ Հալէպի և շրջականներու մէջ աշխատանոցները բացուին և մասնաժողովները կազմուին։ Պ. Սայապալեան նոյնպէս Հալէպի Այրիխնամ մասնաժողովը կազմեր է հետեւեալ կերպով. Տեարք՝ Տօքթ. Սամուէլ Շմաւոնեան, Յովհ. Նիկոլոս, Յովհ. Սալէպեան, Գաբրիէլ Առաքելեան, Օննիկ Մազլըմեան և Յովհ. Թօքճեան։

Ի ՆՊԱՍՏ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ

Բինկեանցի պոլսաբնակ ազգայիններ իրենց գաւառի երկրագործութեան եղանակը բարւոքելու և միեւնոյն ատեն աղքատ երկրագործները քաջալերելու դիտումով, երկրագործ. միութիւն մը կազմած և կանոնագիրը ղրկած են վարչութեան՝ հաստատելու համար։

ԳՐԱՒՈՒԱԾ ՀՈՂԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ

Կարինի առաջնորդ. Սմբատ եպս. կը ծանուցանէ թէ՝ Դերջանի և Խնուսի, ինչպէս ուրիշ գաւառներու ժողովուրդներ ցարդ կը տառապին գրաւեալ հողերու խնդիրով և վերջը երթալով կը սաստկանայ։

ՍԵԼԱՆԻԿ ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆ
ՂԱԼԱԹԻԱ, ՔԱՐԱՔԻՕՅ ՎՐԱՅ
Սոյն նորահաստատ գարեջրատան մէջ ամէնէ կարգի ընտիր ըմպելիներ կը գտնուին։ Աղանդերը մաքուր և առաջնակարգ են։ Սպասարկութիւնը անթերի։ Վիեննական գարեջուր ալ կը ծախուի այդ կազինոյին մէջ, որուն տէրը ամէն ջանք կը տանի, իր յաճախորդները գոհացնելու համար։ 10—8

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐԸ ԿԸ ՄԵԿՆԻ

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ ՃԱՄԲԱՅ Կ'ԵԼԼԷ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԽՈՐՀՈՒՐԴՈՎ

ԳԱՒԱՌՆԵՐԷՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄ ԿՈՒԶԵՆ

ՍԱՅԻՏ ՓԱՇԱ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ՄՕՏ

Երէկ իրիկուն զրոյց կը շրջէր թէ իտալական դեսպանատան գործակատար Պ. տը Մարթինօ մայրաքաղաքէս մեկնած է աւստրիական շոգենաւով։ Թէեւ միւս կողմէ իտալական դեսպանատունը կը հերքէ Պ. տը Մարթինոյի մեկնումը։ Իտալական հպատակներուն շահերը պիտի յանձնուին ռուսական դեսպանատան։ Երէկ բազմաթիւ Իտալացիներ մայրաքաղաքէս մեկնեցան։

⁂ Գերման դեսպանատունը օսմ. կառավարութեան խորհուրդ տուած է օսմ. նաւատորմը ճամբայ հանել դէպի Ափրիկեան Տրիպոլիս։ Ծովային նախարարութիւնը նոր հրամաններ ղրկեց օսմ. նաւատորմին, որ Եգէական ծովը կը գտնուի, Կ. Պոլիս դառնալու անմիջապէս։ Կը վախցուի որ օսմ. նաւատորմը իտալական նաւատորմին կողմէ պաշարուի։

⁂ Բ. Դուռը, տրուած ծանուցագիրը վերջնագիր չի նկատեր, այլ բանակցութեան մտնելու առաջարկ մը։ Եթէ մինչեւ այս իրիկուն պատասխան մը չտրուի Իտալիոյ կողմէ, յարաբերութիւնները խզուած պիտի նկատուին։

⁂ Զինուորական շրջանակներուն մէջ կը հաւաստուի թէ Ափրիկեան Տրիպոլսոյ նոր հրամանատարը Ահմէտ Ֆէվզի պէյ հինգ օր առաջ Սելանիկէն Ափր. Տրիպոլիս հասած է։

⁂ Օտար դեսպանատունէ մը քաղած տեղեկութեան համաձայն, իտալացի զինուորներ Պէնկազի ցամաք ելած են։ Այս լուրը կանխահաս կը թուի մեզի։

⁂ Ահմէտ Րիզա պէյ երէկ Սաիտ փաշայի ապարանքը երթալով երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ և յետոյ երկուքը միասին պալատ երթալով Սուլթանին ներկայացան։

⁂ Իզմիրէն, Սելանիկէն, Պրուսայէն, Գոնեայէն, Պաղտատէն հասած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ ժողովուրդը մեծապէս յուզուած և զայրացած, պատերազմ կ'ուզէ։

⁂ Նախարարաց խորհուրդը երէկ գիշեր ալ Ափրիկեան Տրիպոլսոյ կացութեան մասին խորհրդակցութիւններ կատարեց, որոնք շարունակեցան մինչեւ թերթիս մամուլը դրուած պահուն։

⁂ Եգիպտոս Հագգը փաշա չուզեր իր հրաժարականը տալ ներկայ դժուարին պարագաներուն մէջ։

⁂ Ռուսիոյ դիտաւորութեանց մասին կարգ մը ծանրակշիռ լուրեր կը շրջին, որոնց չենք ուզեր արձագանգ ըլլալ։

⁂ Օսմ. կառավարութիւնը իր պատասխանին մէջ յանձնառութիւն ստանձնած է զինուոր ու ռազմամթերք չղրկելու Ափրիկեան Տրիպոլիս մինչեւ որ կացութիւնը չպարզուի։

⁂ «Մոնիթէօռ» կ'ըսէ թէ իտալական գործակատարը հրաման չէ ստացած Պոլսէն մեկնելու, քանի որ Թուրքիոյ հետ պատերազմ չէ յայտարարուած։ Իտալիա [illegible] պիտի գրաւէ միայն իր իրաւունքները յարգել տալու համար։

⁂ «Թէկէպլաթ» Պոլսէն կ'իմանայ թէ իտալիա անկարող պիտի ըլլայ խաղաղութիւնը պահպանելու Պալքաններուն մէջ։

ԱԹԻԼՈՒՄ, 1 ՂՐՈՒՇ
ԲԵՐԱ, ԱՍՄԱԼԸ-ՄԷՍՃԻՏ, ԹԻՒ 9
ՊԱՍՍԺ. Տ'ԼՕՐՕՐ, ԹԻՒ 18
18—30

ՍԱՆԻԹՕՐ
ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ ԵՒ ՄԱՍՆԱՒՈՐԱԲԱՐ ՔՈԼԵՐԱՅԻ ԴԷՄ
ԶՕՐԱՒՈՐ ԶԷՆՔ ՄԸՆ Է

Եւրոպայի թէ՛ հանրային վայրերուն և թէ տուներուն մէջ գործածուած սոյն գործիքը, որ շատ լաւ ընդունելութիւն գտած է, գարշահոտութեան առաջքը կ'առնէ և ամէն տեսակ միքրոպները բնաջինջ կ'ընէ։ Իրեն յատուկ անուշահոտութիւնը զովութիւն կուտայ մարմնոյն։

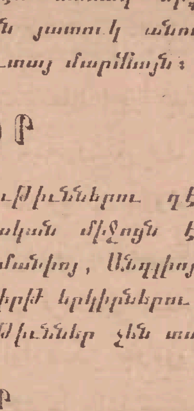

ՍԱՆԻԹՕՐ

Եւրոպայի մէջ հիւանդութիւններու դէմ ձեռք առնուած նախազգուշական միջոցն է։ ՍԱՆԻԹՕՐի շնորհիւ է որ Գերմանիոյ, Անգլիոյ, Ֆրանսայի և ուրիշ քաղաքակիրթ երկիրներու մէջ քոլերա, թիֆօ և ուրիշ հիւանդութիւններ չեն տարածուիր։

ՍԱՆԻԹՕՐ

Պարտաւորիչ կերպով կը գործածուի Եւրոպայի հանրային վայրերուն մէջ։

ՍԱՆԻԹՕՐ

Կեանքի պահպանիչը ըլլալով ամէն տեղ անհրաժեշտ է։

ՍԱՆԻԹՕՐ

Խիստ ազդեցիկ գործիք մը ըլլալուն, անիկա պէտք չէ անպակաս գտնուի ո՛չ մէկ տունէ, դպրոցէ, գործարանէ, օթէլէ, հիւանդանոցէ, վերջապէս հանրային ու մասնաւոր ամէն վայրերէ և նոյն իսկ ճամբաներէ ու միզանոցներէ։

Ղալաթիա, Պալըգ Բազար, Էնսմաթարխի խանին թիւ 11 սենեակին մէջ «Սօսիէթէ Սանիթօր»ի կողմէ միայն կը ծախուի։ 24—38

ՔՈՒՐԹԷՍԻ ԵՂԲԱՐՑ
ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ
ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԵՒ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
4, Բերա, Թիւնէլի դիմաց, 4

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԵՒ ՏԵՂԱԿԱՆ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ ՃՈԽ ՄԹԵՐՔ ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆ ԿԱՀԱՒՈՐՈՒՄ. ՃԱՇԱՐԱՆԻ, ՆՆՋԱՍԵՆԵԱԿԻ ԵՒ ՀԻՒՐԱՍՐԱՀԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ ԵՒ ՕԹՈՑՆԵՐ
Կարասի գնելէ առաջ, մեր վաճառատունը այցելեցէք: Գիները խիստ չափաւոր եւ անմրցելի են։ Այցելութիւն մը կը բաւէ, համոզուելու համար։ 53—45

قامبا قونیاغی وشرابلری خالص وحیله‌سزدر . بیوك بقالیه مغازه‌لرنده بولنور.
دپوسی : غلطه‌ده موخانه‌ده نومرو ٥١

ՔՕՆԵԱՔ
ԳԻՆԻՆԵՐ
ՍԵՂԱՆԻ ԳԻՆԻՆԵՐ
ԱՂԱՆԴԵՒԻ ԳԻՆԻՆԵՐ

ՔԱՄՊԱ
ՔԱՄՊԱ

Ամէն մեծ նպարավաճառներու քով կը ծախուի։ Ընդհ. մթերանոցը Մումհանէ, Թիւ 51, Ղալաթա։
100—46

ՏԷՖԹԷՐԻ ԽԱՔԱՆԻ ԻՏԱՐԷՍԻՆՏԷՆ

Իւսկիւտար ճիվարընտա Մուրատ րէիս մահալլէսինտէ Ջաւուշ տէրէսի սօգաղընտա 200 նումէրօլու իւէ մուրաքքամ օլուպ Իհսան պէյ լէհտարինտէ իւրին մուզաատէմէտէ պա սէնէտը րէսմի պէյն նէրիմի օսմանլը լիրասը տէյնի մուզայէտէլէ վէքալէթը իւէ Զէլթէմ վէ Էմինէ պէնկին խանըմլար նամընա վէֆաէն ֆէրաղ խիլմի օլան Ալիֆ էֆէնտի վէ Էմինէ լիմիշթէմէլրամ Ջինիլի Համամ տիմէքլէ Ջիֆթէ Համամըն միւլք վէ կէտիկլինի ալթըշար հըսսէ իւթիպարիլէ տէօրթ հըսսէլէրի միւտաէյէթը մուայէնէնին միւրուր իւլէտիկի հալտէ Թէմլիյէի տէյն օլունմամասընտան նաչի տայինէյի մուամէլէյէ Թարաֆընտան վուգու պուլան խիթամ իւզէրինէ 13 մայըս 327 թարիխինտէ մէվգիի միւզայէտէյէ գոնըլըպ սէքիզ պին ղուրուշա թալիպի լէհտարընտա թէզաիւտ էյլէմէսիլէ 29 աղուստոս 327 թարիխինտէ իհալէի էվէլիյէսի իճրա գըլընտըղը կիպի օն պէշ կիւն գարֆընտա խիգամէ պէշ զամմը զամըլ թալիպլէրէ խիթամը միւտաէյէթ իհալէի գաթիյէսինին իճրասը մուգարրէր պուլընտըղընտան թալիպ օլանլարըն մէզգիւր Համամըն գըյմէթէ միւխամմինէսի օլան իւչ պին պէշ եիւզ ղուրուշըն նիսպէթինտէ սէյ աղչէսի միւսթաստէնտէ Տէֆթէրի Խագանի Նէզարէթի սէնէտաթ ումումիյէ գալէմինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի լիւզումու իլան օլունուր։
30 Աղուստոս 327 3—3

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Պ. ՍԹԱՎՐԻՏԷՍ ԵՂԲԱՐՔ
ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ «ԱԼԼԷԱՆՑԱ»
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.ԵԱՆ
Կ. Պոլիս

Ներկայիւս կը փութամ ան հուն շնորհակալութիւն յայտնելու ձեզի, հանգուցեալ պարոնատիս՝ Պ. Թոմաս Իզգքիտէսի անուան և ինծի ի նպաստ տրուած թիւ 15055 ապահովագիրը արագօրէն վճարուած ըլլալուն համար։ Այդ վճարումը կատարուած է Սամսոնի իտալական հիւպատոսարանին մէջ տեղւոյս ձեր գործակալին՝ Պ. Նիքօլա Եվմիրաէսի միջոցաւ, Բարիզի Բրէպի Լիոնէին վրայ քաշուած չէքով մը։

Սամսոն ԺՈՐԺ ՍՄԻՐՆԷՈՍ

ԳԱՐԵՋՈՒՐԸ ԵՒ ՔՈԼԵՐԱՆ
Քոլերայի համաճարակի ատեն «գարեջուր» միայն ԽՄԵՑԷՔ, որովհետեւ պաստեռութեան ատեն ամենէն բարձր աստիճանի մէջ եռացած ըմպելին է ան, և ծախուելէ առաջ ամլացուած է բաստէօրեան դրութեամբ. հետեւաբար ամէն վարակիչ միքրոպէ զերծ է։

ՏՕՔԹ. ՅՕԶԷՆՊԱՔԻ
ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆԸ
ԲԵՐԱ ԹՈՒՆԷԼԻՆ ՔԱՍԱԺԻՆ ՄԷՋ
Փ. ՃԱՌԱԳԱՅԹՆԵՐՈՎ (ՌԷՕՆԹԿԷՆԵԱՆ
ՃԱՌԱԳԱՅԹԱԲՈՒԺՈՒԹԻՒՆ
Տարսօնվալիզասիօն (ելեկտրական արագ հոսանքով), կալվանիզասիօն, ֆարատիզասիօն, ելեկտրաջրական լոգանքներ, ելեկտրական տաւշեր, ելեկտրաթրթռական մասաժ, մեքենաբուժութիւն եւն. եւն. որոնցմով կը դարմանուին ջղային և ներքին հիւանդութիւններ, ինչպէս ամէն տեսակ անդամալուծութիւն, միանային հիւծում, ջղացաւ, սիաթիք, կէս-գլխացաւ, ջլախտ, նէօրասթէնի, յօդակապերու յօդացաւ, կուշթ, գիրութիւն, շաքարախտ, ստամոքսի և աղիքի հիւանդութիւններ, անքնութիւն, թութք, արթերիօսքլէրոզ, [illegible], դաշտանի խանգարումներ, մորթի քրոնիկ հիւանդութիւններ եւայլն եւայլն։
100—3

یالكز اركككلر ایچون

مهم بر تبشیر
قوهٔ بدنیه‌سنی غائب ایتمش اولانلره

«امریتا» نام علاجمز ضعیفلانمش اولان اركككی قوتلی وكنج ایدر. ضعف ومایوسیته دوشن بری كندیسنی یكیدن قوت واقتداره مالك ایده‌جك اولان چاره‌یی كندیسنه كوندره‌جكمه امین اوله‌رق بكا تحریراً مراجعت ایده‌بیلور. بوچاره‌نك استعمالیله آز برمدتده كندیكزی ۱۰ دن ۳۰ سنه كنجلنمش حس ایده‌جكسكز. بكا مراجعت ایدن هراركك طلبنك منتظماً اجرا ایدیله‌جكنه امین اوله‌بیلیر. بالكز بكا برمكتوب یازوب پوسته مصارفی ایچون اوچ دانه غروشلق پول كوندرملیدر. «آمریتا» دن برنمونه‌یی ـ بوعلاجی استعمال ایتمكز بیلنه‌مامك اوزره ـ برپاكت دروننده آدره‌سكزه كوندریرم. بكا كوندریلن بالجمله مكتوبلرك اسرارینك كتمنی تأمین ایدرم. تكلیفمی تأخیره ویاخود استخفاف ایله تلقی ایتمیوب بالعكس كسب عافیت ایچون كلن بومناسب فرصتدن استفاده‌یه چالیشك! ایشته قارتر سزه دیور: «آرتق مضطرب اولماییك، بكا یازك، آرادیغكز چاره‌یی بوله‌جقسكز».

آدره‌س: غوراشیو قارتر: دائره ۳۰۳ درسعادت غلطه‌ده محمد علی پاشا خاننده نومرو ۴۹

ԱՐԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ՄԻԱՅՆ

ԿԱՐԵՒՈՐ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ ՄԸ
ԱՆՈՐ՝ ՈՐ ԿՈՐՍՆՑՈՒՑԱԾ Է
ԻՐ ՖԻԶԻՔԱԿԱՆ ԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

«Անոնց համար, որոնք կը տառապին անկարողութենէ», ես պատրաստած եմ դեղ մը, որ կը բերէ ե՛ւ ուրախութիւն ե՛ւ յոյս։ Ես ունիմ հրաշալի դարման մը անոնց համար, որոնց «ջիղերը» բոլորովին «քայքայուած» են գէշ ունակութիւններու հետեւանքով կամ աննպաստ պարագաներու ազդեցութեան տակ։ Որպէս «ԱՄՐԻԹԱ» դարմանին հնարիչը՝ ես պարտք կը սեպեմ հնարաւորութիւն տալ ամէն մէկ անկարող և ջղային մարդու փորձել զայն «բոլորովին ձրիաբար», և վստահ եմ որ ան պիտի բերէ առողջութիւն և երջանկութիւն անոնց՝ որոնք լռելեայն կը տառապին։

Իմ դարմանս «բարիք մըն է ամէնուն», որովհետեւ ան կը վերականգնէ առողջութիւնը և ոյժը, բայց մանաւանդ պիտանի է հոն՝ ուր պէտք կայ զօրացնելու սեռական գործարանները, դարմանելով ամբողջ ջղային սիսթէմը։ Ան կը կիրարկուի մեծ յաջողութեամբ հոն՝ ուր անկարողութիւնը երեւան եկած է իբրեւ հետեւանք ոգելից ըմպելիներու, ծխախոտի չարաչար գործածութեան, թղթախաղի, սեռական չափազանցութիւններու, ինչպէս նաև ուրիշ ծածուկ և գէշ սովորութիւններու, որոնք վնաս կը պատճառեն սեռական կարողութեանը։ Սեռական և ջղային սիսթէմի վրայ վնասակար ազդեցութիւն գործող գէշ սովորութիւններու թուին կը պատկանի նաեւ թանձր թէյի կամ սուրճի չարաչար գործածութիւնը, սնունդի պակասութիւնը և այլն։ Անոնցմէ շատերուն, որոնք թէեւ այժմ կանոնաւոր կեանք կը վարեն, բայց լռելեայն կը տառապին պատանեկութեան սխալներէ, իմ դարմանս շուտով կու տայ այն երջանկութիւնը, որուն կը ձգտին այնքան բուռն կերպով։

«ԱՄՐԻԹԱ»ն պիտանի է ամէն տարիքի մարդոց համար։
«ԱՄՐԻԹԱ»ն աղբիւրն է ապաքինման։

ԿԸ ՂՐԿՈՒԻ ՁՐԻԱԲԱՐ

Ան ուժ կու տայ սեռական գործարաններուն, նոր կենսունակութեան մը համար։ Այն անհաճոյ նշանները, որոնք երեւան կուգան անկարողութեան հետեւանքով, բոլորովին կ'անհետանան, չի մնար այլեւս ծանրութիւն մը գլխուն մէջ, անհանգիստ քուն, մելամաղձոտութիւն և ուրիշ նման երեւոյթներ։

«ԱՄՐԻԹԱ»ն անդամալոյծին առնականութիւն և պատանեկան առուգութիւն կը ներշնչէ։ Ով որ յուսահատութեան մէջ ինկած է, կրնայ գրել ինձ, կատարելապէս վստահ ըլլալով թէ «ես պիտի ղրկեմ իրեն այն դարմանը որ նորէն ոյժ և կարողութիւն պիտի պարգեւէ իրեն»։ Այդ դարմանին գործածութեան շնորհիւ դուք ձեզ 10էն 30 տարի աւելի երիտասարդացած պիտի զգաք։ «Ով որ ինձ կը դիմէ», կրնայ վստահ ըլլալ թէ լիովին քօրրէքթ վերաբերումի մը պիտի հանդիպի իմ կողմէս։ Պէտք է միայն նամակ մը գրել, ներփակելով երեք հատ մէյմէկ դահեկանոց նամակադրոշմ (փուլ) թղթատարի ծախքերու համար։ Ես կը ղրկեմ փորձի համար «ԱՄՐԻԹԱ», խնամքով փաթթուած, այնպէս որ ոչ ոք կրնայ իմանալ թէ ինչ է ձեր ստացածը։ Ինծի ուղարկուած բոլոր նամակներուն գաղտնապահութիւնը կ'ապահովեմ։

Մի՛ յետաձգէք և արհամարհանքով մի՛ վերաբերիք դէպի իմ առաջարկս, այլ փութացէք օգտուիլ պատեհ առիթէն՝ դարմանուելու համար։

«Գարթէր» կ'ըսէ. «Այլեւս մի՛ տառապիք, գրեցէ՛ք ինծի, և կը ստանաք ա ինչ որ կը փնտռէիք»։ Հասցէ՝

ՀՕՐԱՑԻՕ ՔԱՐԹԷՐ, Հատուած, թիւ **303**, Ղալաթիա, Մէհմէտ Ալի Փաշա խան, **49**։ **Կ. ՊՈԼԻՍ**

مهپاره مغازه‌سی

رسم كشادی كچن‌ده اجرا اولنمش اولان یكی مهپاره مغازه‌سی، ایری آیری موبلیه، اشیای بیتیه، چوجق اشیاسی، هردرلو قماشلر، چماشیر، تحافیه واشیای عسكریه وسیاحت لوازمی دائره‌لرینی حاوی واك صوك موده ونفیس یكی یكی اشیالر ایله طولو اولوب، تشریف بیوره‌جق ذوات كرام ممنون قاله‌جقلردر.

فیاتلر مقطوع ورقابت قبول ایتمز درجه‌ده‌در

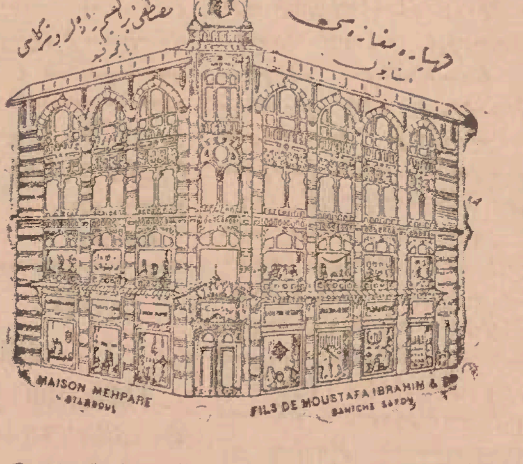

ՄԷՀՓԱՐԷ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՄՈՒՍԹԱՖԱ ԻՊՐԱՀԻՄ ԶԱՏԷԼԷ՝ ԵՒ ԸՆԿ. ՆԵՐԸ
ՊՈԼԻՍ, ՊԱՂՉԷ ԳԱՓՈՒ

Կարասիներու ճիւղ.— Սեղանի և անկողնի կազմածներ, պիւֆէներ, նստարաններ, մահճակալներ, ֆօթէօյներ, ժամացոյցներ, քրիսթօֆլի արծաթեղէններ և տունին ամէն տեսակ առարկաներ։

Տղոց յատուկ.— Աթոռակներ, խաղալիկներ, օրօրոցներ ևայլն։

Կերպասներու ճիւղ.— Մետաքսեղէն և բամպակեղէն ամէն տեսակ կերպասներ, պաթիսթա, քրէփ տը շին և քօթիւմցու զանազան կերպասներ։

Ճերմակեղէններու ճիւղ արանց և կանանց յատուկ.— Ներքին ճերմակեղէններ, ժիւփեր, պլուզներ, տղոց զգեստներ։

Թօհաֆիէի ճիւղ.— Մետաքսէ, բուրդէ և ֆիլ տ'էքօս ֆանէլա, գուլպայ, չալիկ, քրավաթ, թաշկինակ, երեսի փոշի, անուշահոտ աճառ, ձեռնոց, հովանոց, խոզանակ և դաւաղան ևայլն։

Զինուորականներու և ճամբորդութեան յատուկ ճիւղ. հեռադիտակներ, փոխադրելի մահճակալներ, պայուսակներ, արդուզարդի առարկաներ, բէլէրիններ, մտուկներ ևայլն։

ԳԻՆԵՐԸ ՈՐՈՇ ԵՒ ԱՆՄՐՑԵԼԻ

Գաւառէն եղած յանձնարարութիւնները փութով կը կատարուին։ 10—52

غایت نفیس وتازه سیاه خاویار

روسیه، باكوده معروف مایلوف برادرلر فابریقه‌سنك برنجی نوع مستحضراتندن بوكره جلب ایتمش اولدیغی الك نفیس سیاه خاویار نوعنك نفاستیله برابر رقابت ممكن اولمیه‌جق درجه‌ده اهون فیاتله فروخت ایدرك الك مشكلپسندلری بیله ممنون قیلمقده‌در. برنجی اكستره نوعی قیه‌سی ۱۲۰ وایكنجی نوعی ۱۰۰ غروشدر. بوندن ماعدا ولادیووستوقدن كلن ژاپون خاویارلری برنجی نوعی قیه‌سی ۳۰ وكسمه جنسی ۲۴ غروشه صاتلمقده‌در. بالق یمورطه‌لرینك الك نفیسلری وانواعی موجوددر. پوسته اجرتیله برابر بدلی پشیناً كوندرلمك اوزره طشره‌لردن پراكنده صورتیله وقوعبوله‌جق سپارشات پوسته ایله سریعاً محللرینه كوندریلور. استانبولده بالق بازارنده برنجی خاویارجی كدیك قومپانیه‌سنك (۱۳۵) نومرولی مغازه‌سنده صاتلمقده‌در.

ԽԻՍՏ ԸՆՏԻՐ ՍԵՒ ԽԱՎԵԱՐ

Այս տարի բերել տրուած է ռուսական Պաքու քաղաքին մէջ հանրածանօթ Մայիլօֆ եղբարց գործարանը պատրաստուած սեւ խաւիարը, որ անմրցելի կերպով աժան կը ծախուի։ Ամենէն դժուարահաճներն իսկ գոհ պիտի մնան։ Առաջին կարգի էքսթրա սեւ խաւիարին օխան 120 գրուշ է, իսկ երկրորդ կարգինը՝ 100 գրուշ։ Ասկէ զատ՝ կը ծախուի ճափոնական խաւիար, օխան 30 գրուշի, եւ «քէսմէ» տեսակը՝ 24 գրուշի։ Ձկնկիթի (պալըգ եումուրթասը) ամենէն ընտիր տեսակները կան։ Գաւառներէն եղած փոքրաքանակ յանձնարարութիւնները փութով կը կատարուին, եթէ փոխարժէքը կանխիկ ղրկուի։ Վաճառատեղին է Պալըգ Բազար խաւիարճը ԿԷՏԻՔԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ թիւ 135 խանութը։ 2—20

ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ՄԻԼՆԷՐ ԱՆԳԼ. ԴՐԱՄԱՐԿՂՆԵՐ

دنیانك الك مشهور میلنر قاصه‌لری
حكومت عثمانیه انكلتره وسائر حكومتلرك شهادتلری حریق وسارقه قارشی تامینات
عموم ممالك عثمانیه وكیلی
سیدنه‌ی نوبل و شركاسی
درسعادت غلطه‌ده كورقجیلر خاننده نومرو ۱،۲،۳

ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿ.

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
ՕՍՄ. ԱՆԳԼ. ԵՒ ՈՒՐԻՇ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆՑ, ԱՄԵՆԱՄԵԾ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՈՒ ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆՑ
ՄԻԼՆԷՐ ԴՐԱՄԱՐԿՂԵՐԸ ԱՄԷՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ Կ'ԸՆԾԱՅԵՆ
ԳՈՂԵՐՈՒ ԵՒ ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼ
ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Ղալաթիա, Գէորգ պէյ խան, թիւ 1-2-3 104—23

ՐՈԱՅԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽԸ 5 250.000 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻԷՆ ԱՒԵԼԻ

Ծովային Ապահովագր. Ընկերութիւն

ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ՎՏԱՆԳՆԵՐՈՒ
ՇՈԳԵՆԱՒԵՐՈՒ ԵՒ ՄԱՎՈՒՆԱՆԵՐՈՒ ՄԻՋՈՑԱՒ
ՈՒ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ ԴԷՄ
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԳԼԽԱՒՈՐ ՔԱՂԱՔՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել՝
ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐՈՒՆ՝
ՔԼԻՖԹԸՆ, ՖՕՔՍՕՆ Ց. ՔՈՒՔԸՐԻԼԼԻ ՏՆԱՐՑ
Ղալաթիա թիւ 6, 7 եւ 8, Պէրէկէթ խան 32-52

کیسارنا معدن صویی

کیسارنا معدن صویی
فولرا زمانده محافظهٔ صحته خادمدر

اشبو طبیعی معدن صویی، غازی ولذتی وخواص شفائیه‌سی اعتباریله دنیاده موجود معدن صولرینك الك اعلاسی اولوب معده، قره‌جكر، باغیرصاق، بوبرك، مثانه، قوم والبومین خسته‌لقلرینك الك مؤثر دواسی اولدیغی اطباجه مصدق ومجربدر.

عموم اجزا دپولریله اجزاخانه‌لرده وبیوك بقالیه مغازه‌لرنده بولنور.

— مركز دپوسی بغچه قپوسنده كمرك اتصالنده یكی خانه‌ده‌در.

ՔԻՍԱՐՆԱ ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐ

Սոյն բնական հանքային ջուրը իր համով և առողջարար յատկութիւններով աշխարհիս հանքային ջուրերուն մէջ առաջին տեղը կը գրաւէ։ Բժիշկները հաստատած են որ Քիսարնա հանքային ջուրը ամենէն ազդու դարմանն է ստամոքսի, լեարդի, աղիքի, երիկամունքի, ծննդական գործարաններու, աւազախտի և ալպիւմինի հիւանդութեանց դէմ։

Այս հանքային ջուրը քոլերայի ատեն առողջութեան շատ օգտակար է։ Բոլոր դեղավաճառանոցներու, դեղարաններու և մեծ նպարավաճառներու քով կը գտնուի։

Ընդհանուր մթերանոց Պաղչէգափու, Մաքսատան կից, Եէնի խան։ 104—20

رومانیا سرعت واپورلری

هرصالی وپنجشنبه وجمعه ایرتسی كونلری (آلافرانقه ساعت ۳ده) استانبولدن حركت ایدن واپورلر ۱۲ ساعتده كوستنجه‌یه مواصلت ایدرلر. هرپنجشنبه كونی (الافرانقه ۳۰ ساعتده استانبولدن حركت ایدن واپور ۱۸ ساعتده ازمیره، ۱۲ ساعتده ازمیردن پیره‌یه وساعت ۳ده پیره‌دن اسكندریه‌یه مواصلت ایدرلر.

بوهفته ظرفنده حركت ایده‌جك واپورلر.

پرنچیپزاماریا — ایلول ۱۳ صالی ساعت ۳ده كوستنجه‌یه
داچیا — ایلول ۱۵ پنجشنبه « ۳ده كوستنجه‌یه
رومانیا — ایلول ۱۵ پنجشنبه « ۳ده كوستنجه‌یه
پرنچیپزاماریا — ایلول ۱۷ جمعه‌ایرتسی اسكندریه‌یه

اجنته‌لر: غلطه‌ده موسیو موللر وشركاسی
استانبولده كوپری باشنده رشادیه جاده‌سنده ریختیم خاننده توفیق بك

Ռումանական Շոգենաւային Ընկերութիւն

ՔԷՕՍԹԷՆՃԷԻ ԳԻԾ

Ամէն երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը Կ. Պոլսէն մեկնող շոգենաւերը 12 ժամէն Քէօսթէնճէ կը հասնին։ Հինգշաբթի օրերը մեկնող շոգենաւերը 18 ժամէն Իզմիր, 12 ժամէն Իզմիրէն՝ Պիրէոս և 30 ժամէն Պիրէոսէն Աղեքսանդրիա կը հասնին։ Հաղորդակցութիւն ճեպընթաց կառախումբերուն, Պերլինի և ռումանական արագընթաց շոգեկառքերուն հետ։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ-ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱՅԻ ԳԻԾ

ՍԵՊՏ.
13/26 Գշ. իրիկ. ժամը 3ին «Բրինչիբէզա Մարիա» դէպի Քէօսթէնճէ
15/28 Եշ. » » 3ին «Տաչիա» դէպի Քէօսթէնճէ
15/28 Եշ. » » 3ին «Ռօմանիա» դէպի Քէօսթէնճէ
17/30 Շբ. » » 3ին «Բրինչիբէզա Մարիա» դէպի Իզմիր, Պիրէոս և Աղեք.

Տեղեկութեանց համար դիմել ռումանական շոգենաւային ընկերութեան ընդհ. գործակալ Ու. Հ. Միւլլէրի, Ղալաթիա, քարափին վրայ, և դեր գործակալ Թէվֆիգ պէյի, Պոլիս Րէշատիէ խան, Րըխթըմ խան։

محمد قره‌قاشی زاده رشدی

ՄԷՀՄԷՏ ԳԱՐԱԳԱՇԶԱՏԷ ՐՈՒՇՏԻ

ՄԷՅՏԱՆՃԸԳ, ԵԷՆԻ ԲՕՍԹԱԽԱՆԷ ՃԱՏՏԷՍԻ

Վաճառատան տէրը Եւրոպա կատարած ուղեւորութեան առթիւ վերջին նորաձեւութեան ու իր յարգոյ յաճախորդներուն ճաշակին համաձայն նոր ապրանքներ բերել տուած է։

ՄԵՏԱՔՍԷ ԵՒ ԲՈՒՐԴԷ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՄԲ ՆՈՒՐԲ ՃԵՐՄԱԿԵՂԷՆՆԵՐ, ԱՂՋԻԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂՈՑ ՅԱՏՈՒԿ ԶԳԵՍՏՆԵՐ, ՇՐՋԱԶԳԵՍՏՆԵՐ ԵՒ ԺԻՒՓՕՆՆԵՐ, ՄԵՏԱՔՍԷ ԵՒ ԲԱՄԲԱՍՏՈՒՐ ՆՈՐԱՁԵՒ ՊԼՈՒԶՆԵՐ, ՁԵՌՔԻ ՆՈՒՐԲ ԲԱՍԿՆԵՐ, ՊԱՏԱՌՔԱՂ, ԴԱՆԱԿ ԵՒ ԱՓՍԷՆԵՐ, ԳՈՒԼՊԱՅ, ԹԱՇԿԻՆԱԿ, ՖԱՆԷԼԱ, ՁԵՌՆՈՑ ՀՈՎԱՆՈՑ, ԲԱՇԲՈՒՍԻԷՆԵՐ ԵՒԱՅԼՆ 39—52

پاسقال كللر خلفی

بیوك پیانو مغازه‌سی

هردرلو موزیقه آلات وادواتی بولنور.
امریقانك الك مشهور پیانو وائه‌ولیان نام
پیانولالرینك یكانه وكیلی

مغازه‌نك تاریخ تاسیسی
۱۸۶۳
بك اوغلی حاجوپولو پاساژنده
نومرو ۲۵ - ۳۱ نومرو

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ԷՕԼԻԱՆ ԲԻԱՆՕԼԱՅԻ ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ

ԲԱՍՔԱԼ ՔԵԼԼԷՐ ՅԱՋՈՐԴ

1863ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԲԷՐԱ, ՓԱՍԱԺ ՀԱՃՕՓՈՒԼՕ, ԹԻՒ 25—31 14—52
ԲԻԱՆՕԼԱ, ԲԻԱՆՕ ԵՒ ՈՒՐԻՇ ՆՈՒԱԳԱՐԱՆՆԵՐ

بیوك تنزیلات مجبوری

حاضر البسه [illegible]
مغازه‌مز هدم ایدیله‌جكندن ایكی لیرا قیمتنده البسه
[illegible] رضا

ՍՏԻՊՈՂԱԿԱՆ ՄԵԾ ԶԵՂՉ

ՊԱՏՐԱՍՏ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐՈՒ ՎՐԱՅ

Իփէքճի Բէսիմի դիմացը գտնուող մեր վաճառատունը, «Թէշհիլաթ Մաղազա», պիտի փլցուի։ Այդ պատճառաւ երկու ոսկի արժէք ունեցող հագուստները միայն ոսկիով մը պիտի ծախուին։

ԴԱՅՄԻՐՃԻ ՌԻԶԱ.

قدرت حقی اكرم

Çoud-ret Hakki-Ekrem

مزمن برونشیتلره وقیشدن وانفلوئنزه‌دن قالمه سوره‌كلی اوكسوروكلره وبالعموم كوكس راحتسزلقلرینه قارشی تأثیر قطعی شفابخشاسی اون بش سنه‌دنبری بالعموم اطبای عثمانیه واجنبیه ایكلرجه خسته‌لر طرفندن بالتجربه اكلاشلمسی اوزرینه بك چوق تقدیرنامه‌لر وبرچوق سرگیلردن آلتون وكموش مدالیه‌لر قزانمشدر. نفس طارلغی تخفیف ایتدیكی كبی ورمك باشلانغجنده‌ده بك بیوك فائده‌سی كورینور. مركزی یكی پوسته‌خانه قارشوسنده عثمانلی اجزا دپوسی

ՏՊԱՐԱՆ
''ԱՐԵՒԵԼՔ,,
ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ Գ. ՓՕՇԱՃԵԱՆ